ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Των Τελωνείων
ΚΕΜΠ ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ
Αριθμός Αδείας
4537
ΕΛΤΑ Hellenic Post
ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1973/05 ΚΕΜΠ ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ
Τεύχος 204, Απρίλιος 2013

ΙΝΕ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

ΓΣΕΕ

Πρόγραμμα Δράσης 2013 - 2015

• Δραστηριότητες ΙΝΕ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

Τεύχος 204, Απρίλιος 2013

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Η αναπτυξιακή επιλογή για την ΓΣΕΕ και τα ευρωπαϊκά συνδικάτα είναι η ανάπτυξη και η μείωση του ελλείμματος και του χρέους διαμέσου της αύξησης της παραγωγικότητας και του ανταγωνιστικού αποπληθωρισμού, με ποιότητα, τεχνολογία-καινοτομία και γνώση. Διαφορετικά, η ελληνική οικονομία και οι άλλες οικονομίες κρίσης χρέους θα μετεξελιχθούν σε σχηματισμούς υψηλού οικονομικού και κοινωνικού κινδύνου περιορίζοντας τις δυνατότητες αποπληρωμής και βιωσιμότητας του χρέους, επιστροφής στις αγορές και πραγματοποίησης επενδύσεων με ότι αυτό αρνητικά συνεπάγεται για την περαιτέρω αύξηση της ανεργίας. Άρα, για την ΓΣΕΕ η επιλογή βραχυπρόθεσμα στο πλαίσιο επαναπροσδιορισμού του αναπτυξιακού και παραγωγικού προτύπου είναι η απομείωση του χρέους, η μείωση του επιτοκίου δανεισμού, η επιμήκυνση της περιόδου αποπληρωμής συνυφασμένης με τους ρυθμούς αύξησης του ΑΕΠ και κυρίως η αποκατάσταση των συλλογικών συμβάσεων και των εργασιακών και συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων. Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ σε αυτό το τεύχος περιλαμβάνει το Πρόγραμμα δράσης της ΓΣΕΕ έτσι όπως αυτό παρουσιάστηκε με εισήγηση του απερχόμενου Προέδρου της ΓΣΕΕ Γ. Παναγόπουλου. Επιπλέον η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ παρουσιάζει τις δραστηριότητες του ΙΝΕ το τελευταίο διάστημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Γιάννης Παναγόπουλος
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Σάββας Ρομπόλης, Γιάννης Κουζής, Βασίλης Παπαδόγαμβρος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Σάββας Ρομπόλης
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Γ. Κολλιάς, Δ. Κατσορίδας
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ιουλιανού 24 Αθήνα, Τηλ: 210 8202247, Fax: 210 8202202
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.inegsee.gr • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:** vpetrak@inegsee.gr
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΚΑΜΠΥΛΗ, Αντιγόνης 60, Τηλ: 210 5156820, Fax: 210 5156811

ΓΣΕΕ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ 2013 – 2015

1. Η διεθνής οικονομική κρίση και ύφεση

Πέντε χρόνια μετά την κρίση των ενυπόθηκων δανείων υψηλού κινδύνου στις ΗΠΑ (φθινόπωρο 2008), που πυροδότησε την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και εξελίχθηκε σε κρίση της πραγματικής οικονομίας και της απασχόλησης με την εκρηκτική αύξηση της ανεργίας διεθνώς, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη χώρα μας. Η επέκταση της κρίσης των ενυπόθηκων δανείων στην πραγματική οικονομία και στο κραχ της ανεργίας, βασίζεται ως ένα βαθμό στην απελευθέρωση των αγορών (διεθνές εμπόριο χρήματος) και των αποκλεισμένων κοινωνιών και ως ένα άλλο και μεγαλύτερο βαθμό στην ασκούμενη πολιτική της «εσωτερικής υποτίμησης», η οποία στις χώρες που εφαρμόστηκε, ιδιαίτερα στην Μεσογειακή Ευρώπη, μετέτρεψε τις οικονομίες αυτές (Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία) από οικονομικο-κοινωνικούς σχηματισμούς των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων σε οικονομίες των δανειστών. Η μετεξέλιξη αυτή του χαρακτήρα των Μεσογειακών οικονομιών οδήγησε, μεταξύ των άλλων, σε επιλεκτική απαξίωση των επιχειρήσεων και σε πλήρη απαξίωση της εργασίας.

Με άλλα λόγια, **η διεθνής οικονομική κρίση και ύφεση**, ως αποτέλεσμα της στρατηγικής των απελευθερωμένων αγορών και των αποκλεισμένων κοινωνιών και η ασκούμενη πολιτική της «εσωτερικής υποτίμησης» με τη μείωση της παραγωγικής δραστηριότητας, της κατανάλωσης, της ζήτησης, των επενδύσεων, των αποταμιεύσεων και των εισοδημάτων, της πλήρους απορρύθμισης του κοινωνικού κράτους και των εργασιακών σχέσεων και της εκρηκτικής αύξησης της ανεργίας, παράλληλα με την αργή μείωση του δημοσίου ελλείμματος και την αύξηση του δημόσιου χρέους, αναδεικνύει με τον πιο εύληπτο τρόπο το πλήρες οικονομικό και κοινωνικό αδιέξοδο της εφαρμοζόμενης μετά το 2009 πολιτικής και με τον πιο σαφή και ανησυχητικό τρόπο ότι η παγκόσμια οικονομία βρίσκεται στην πορεία μίας δεύτερης σημαντικής οικονομικής ύφεσης μετά από αυτή που ακολούθησε το κραχ στις χρηματαγορές και στην αγορά εργασίας το 1929. Όμως, μία τέτοια προοπτική (από τον καπιταλισμό με χρέη των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων στον καπιταλισμό με χρέη των νοικοκυριών) οδήγησε σε σημαντική αύξηση των ανέργων και σε διεύρυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, σε βαθμό που να έχει διαμορφωθεί στη χώρα μας και στις άλλες χώρες κρίση χρέους ή «εξίσωση της δυστυχίας» η οποία συνίσταται στην ανεργία, τις ανισότητες, τη φτώχεια, τον κοινωνικό

αποκλεισμό, τους χαμηλούς μισθούς και τις συντάξεις καθώς και τις λίγες θέσεις εργασίας στο μέλλον.

Ουσιαστικά η ανάσχεση αυτής της προοπτικής εμπεριέχει στον πυρήνα της την αναγκαιότητα στήριξης του κόσμου της εργασίας και διαμόρφωσης μίας νέας στρατηγικής με κινητήρια δύναμη την κινητοποίηση των δυνάμεων της εργασίας και τον συντονισμό των διεκδικήσεών τους σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Η διεκδίκηση αυτής της στρατηγικής, προϋποθέτει την πύκνωση των βημάτων ενεργοποίησης του συνδικαλιστικού κινήματος σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο με ένταξη στα συνδικάτα νέων μελών, προσέλκυση των ευέλικτων και επισφαλώς εργαζομένων και γενικότερα νέων στρωμάτων εργαζομένων που επωμίζονται το κύριο βάρος των συνεπειών της οικονομικής κρίσης και ύφεσης, αντιμετώπισης της γραφειοκρατικοποίησης του συνδικάτου, ενίσχυσης της αντιπροσωπευτικότητάς του, της αυτονομίας του και της οργανωτικό-λειτουργικής συνδικαλιστικής αποτελεσματικότητάς του, προκειμένου οι απόψεις του και οι προτάσεις του να πείθουν και να κινητοποιούν την κοινωνία. Οι διεκδικήσεις του σε όλους τους τομείς της οικονομίας να προωθούν αποτελεσματικά τα δικαιώματα των εργαζομένων, των ανέργων και των συνταξιούχων.

Το ελληνικό συνδικαλιστικό κίνημα στο πλαίσιο της δραστηριοποίησής του στο διεθνές και ευρωπαϊκό συνδικαλιστικό κίνημα, θα πρέπει να διεκδικήσει την αναθεώρηση των στόχων και του περιεχομένου του Συμφώνου Σταθερότητας που προώθησε και προωθεί την «άνιση ανάπτυξη» στον

καταμερισμό εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης μεταξύ Βορρά-Νότου, με κύριο προσανατολισμό το Σύμφωνο ισόρροπης Ανάπτυξης, Καινοτομίας, Απασχόλησης και Κράτους-Πρόνοιας.

Ο στρατηγικός αυτός προσανατολισμός της ευρωπαϊκής οικονομίας που αποτελεί τη μόνη εναλλακτική λύση εξόδου από την κρίση δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί με μείωση των μισθών και των συντάξεων, αύξηση των ανισοτήτων, αύξηση των απολύσεων, αύξηση των φόρων, αύξηση της ανεργίας, παράταση της ύφεσης και υπερχρέωσης των νοικοκυριών, ούτε με τις κλιμακούμενες ελαστικές μορφές απασχόλησης.

Αντίθετα, η παρέμβαση των δημόσιων πολιτικών για έξοδο από την οικονομική κρίση και ύφεση προϋποθέτει τη χρηματοδοτική στήριξη των επιχειρήσεων αλλά και των νοικοκυριών υπερχρεωμένων και μη, με την ενίσχυση της ρευστότητας και την πιστωτική επέκταση των κρατών-μελών από την ΕΚΤ, με τίμημα αντί την υψηλή ανεργία, τη μικρή αύξηση του πληθωρισμού, προκειμένου να επανακτήσουν πιστωτική και καταναλωτική ικανότητα οι οποίες θα εκφρασθούν με την ενεργοποίηση της ανάπτυξης και την αύξηση της ζήτησης στη λειτουργία της οικονομίας. Η στρατη-

γική αυτή παρέμβασης των δημοσίων πολιτικών δεν πραγματοποιείται με αύξηση του δημόσιου χρέους ή με ένταση της δημοσιονομικής ανισορροπίας. **Αντίθετα, η άμεση και αποτελεσματική παρέμβαση των δημοσίων πολιτικών για την έξοδο από την κρίση προϋποθέτει την εγκαθίδρυση ενός νέου προτύπου ανάπτυξης, με κινητήρια δύναμη την καινοτομική επένδυση, την ενίσχυση της ζήτησης, την αναδιανομή του εισοδήματος και την ανασύσταση του κράτους-πρόνοιας**. Κεντρικός άμεσος στόχος του νέου προτύπου ανάπτυξης είναι η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης, η αποκατάσταση των απορρυθμίσεων στις συλλογικές συμβάσεις εργασίας, στον κατώτερο μισθό και στις συλλογικές διαπραγματεύσεις και κεντρικός μεσο-μακροπρόθεσμος στόχος είναι η εγκαθίδρυση, μεταξύ των άλλων, «νέων διεθνών και ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών κανόνων και εποπτικών αρχών» και «νέων ατμομηχανών» για την ενδυνάμωση των όρων και των προϋποθέσεων της οικονομικής ανάπτυξης (παραγωγή και αναδιανομή του εισοδήματος) στην Ευρώπη, την Ελλάδα και διεθνώς.

Διαφορετικά, ενισχύεται ο προβληματισμός ότι η εφαρμοζόμενη πολιτική της «εσωτερικής υποτίμησης» επιδιώκει κυρίως και αποκλειστικά την εξυπηρέτηση της αποπληρωμής του χρέους προς τους δανειστές και όχι όπως υποστηρίζεται υποκριτικά από την τρόικα και τους φορείς άσκησης πολιτικής στην Ελλάδα ότι επιδιώκει τη βελτίωση του επιπέδου ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, το οποίο εκ του αποτελέσματος δεν έχει επιτευχθεί παρά την μείωση του κόστους εργασίας, την μετάλλαξη του κράτους-πρόνοιας σε κράτος-φιλανθρωπίας και την αποσταθεροποίηση της εργασίας. Άλλωστε, αν αυτό ίσχυε οι γειτονικές μας χώρες θα'πρεπε να βρίθουν από επενδύσεις, ενώ σήμερα τις κοιτάζουν εκ του μακρόθεν. Κατά συνέπεια, **η αποτροπή** της «εσωτερικής απαξίωσης» της ελληνικής οικονομίας θα επιτευχθεί, μεταξύ των άλλων, με την ύπαρξη της νομισματικής, τραπεζικής, δημοσιονομικής και πολιτικής ένωσης καθώς και με την εισαγωγή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σ' ένα νέο κύκλο εγκατάλειψης της λιτότητας και εγκαθίδρυσης της ανάπτυξης, της τεχνολογικής και κοινωνικής ισόρροπης ανασυγκρότησης της ευρωπαϊκής οικονομίας και των κρατών-μελών της, με βραχυπρόθεσμη αιχμή του αναπτυξιακού δόρατος την ανάσχεση της ύφεσης, της ανεργίας και την ανασύσταση της καινοτομικής και τεχνολογικής βάσης της παραγωγής της. Αντίθετα, η αύξηση των φόρων, η μείωση των μισθών και των συντάξεων, η μείωση των δημοσίων και κοινωνικών δαπανών παρατείνουν το βάθος της ύφεσης και δεν επιφέρουν καμία βελτίωση στον κρατικό προϋπολογισμό. Παράλληλα, επιφέρουν οδυνηρές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες στον πληθυσμό της χώρας, επιστρέφουν με την κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας και του κατώτατου μισθού στην πριν την βιομηχανική επανάσταση περίοδο (φεουδαρχία) και συμβάλλουν στην αύξηση του δημοσίου χρέους στα επίπεδα των 335 δις ευρώ (166% του ΑΕΠ) (τέλος 2012), 189% του ΑΕΠ το 2013 και 192% του ΑΕΠ το 2014 παρά το «κούρεμα» του Μαρτίου 2012. Κι αυτό συμβαίνει επειδή επιβαρύνεται συνεχώς από την παρατεταμένη ύφεση, τη μείωση του ΑΕΠ (-22%, 2009-2012) καθώς και από τον δανεισμό διαμέσου των εντό-

κων γραμματίων. Έτσι, όσο συνεχίζεται η ύφεση στην ελληνική οικονομία (-7% 2011, -6,5% 2012, -5,5% 2013) και τα έσοδα του κράτους για τη μείωση του χρέους περιορίζονται στις φορολογικές επιβαρύνσεις και στις μειώσεις μισθών και συντάξεων, η ουσιαστική και αποτελεσματική αντιμετώπιση της κρίσης χρέους απομακρύνεται και οι πιέσεις για ένα νέο «κούρεμα» του δημοσίου χρέους της Ελλάδας θα αυξάνονται.

Πράγματι, η ελληνική οικονομία αποδυναμωμένη παραγωγικά, τεχνολογικά, οικονομικά και κοινωνικά ως μετασχηματιζόμενη σε οικονομία των δανειστών, προσπαθεί ατυχέστατα την τελευταία πενταετία να ανακόψει την ανεξέλεγκτη δυναμική της καθίζησής της που έχει προκαλέσει η εφαρμογή της πολιτικής των μνημονίων. Πράγματι, το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 22% την περίοδο 2009-2012, το επίπεδο της φτώχειας αυξήθηκε από 23% (2008) στο 30% (2012) του πληθυσμού και το επίπεδο της ανεργίας από 7,8% το 2008, αυξήθηκε στο 20% (1 εκατ. άτομα, Νοέμβριος 2011) και προβλέπεται να αυξηθεί το 2012 στα επίπεδα του 24% (1.200.000 άτομα) και το 2013 να αυξηθεί στα επίπεδα του 29% (1.450.000 άτομα). Είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ το 2008 στην Ελλάδα οι απασχολούμενοι ήταν περισσότεροι από τους μη απασχολούμενους (ανέργους και οικονομικά μη ενεργούς) κατά 800.000 άτομα, σήμερα (2012) οι απασχολούμενοι σε σχέση με τους μη απασχολούμενους είναι λιγότεροι τουλάχιστον κατά 1.000.000 άτομα.

Οι εξελίξεις αυτές διαμορφώνουν στην ελληνική οικονομία μία ανησυχητική για την αποκατάσταση των οικονομικών και δημοσιονομικών μεγεθών σχέση 1:1 δηλαδή ένας εργαζόμενος προς ένα άνεργο και συνταξιούχο. Είναι χαρακτηριστικό ότι η στρατηγική μείωσης της ανεργίας στα επίπεδα του 2008, με βάση τα δεδομένα του έτους 2012, σύμφωνα με την έρευνα προϋποθέτει για τις ΗΠΑ, (Fl. Pisani, 2012) την δημιουργία 5 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας και για την Ελλάδα προϋποθέτει την δημιουργία τουλάχιστον 800.000 θέσεων εργασίας.

Κατά συνέπεια, **το δίλημμα** για την Ελλάδα και τα άλλα κράτη-μέλη κρίσης χρέους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις σημερινές συνθήκες της διεθνούς κρίσης και της επαπειλούμενης βαθύτερης ύφεσης, είναι εάν θα παραμείνουν στη διαμορφούμενη «οικονομία των δανειστών» με την εφαρμοζόμενη οικονομική πολιτική (Μνημόνιο 1, Μνημόνιο 2) καθώς και το Μνημόνιο 3 (13,5 δις ευρώ 2013-2014) της «εσωτερικής υποτίμησης», της λιτότητας, της ύφεσης, της ανεργίας και της ελεγχόμενης χρεοκοπίας ή θα προσανατολιστούν στηνσύλληψη ενός θεωρητικού υποδείγματος και στο σχεδιασμό και την οργάνωση ενός νέου προτύπου οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης προσανατολισμένου στην εγκαθίδρυση συνθηκών της οικονομίας των δημοσιίν

και αναπτυξιακών πολιτικών και της κοινωνικής αλληλεγγύης.

2. Η Οικονομική κρίση και ύφεση στην Ελλάδα

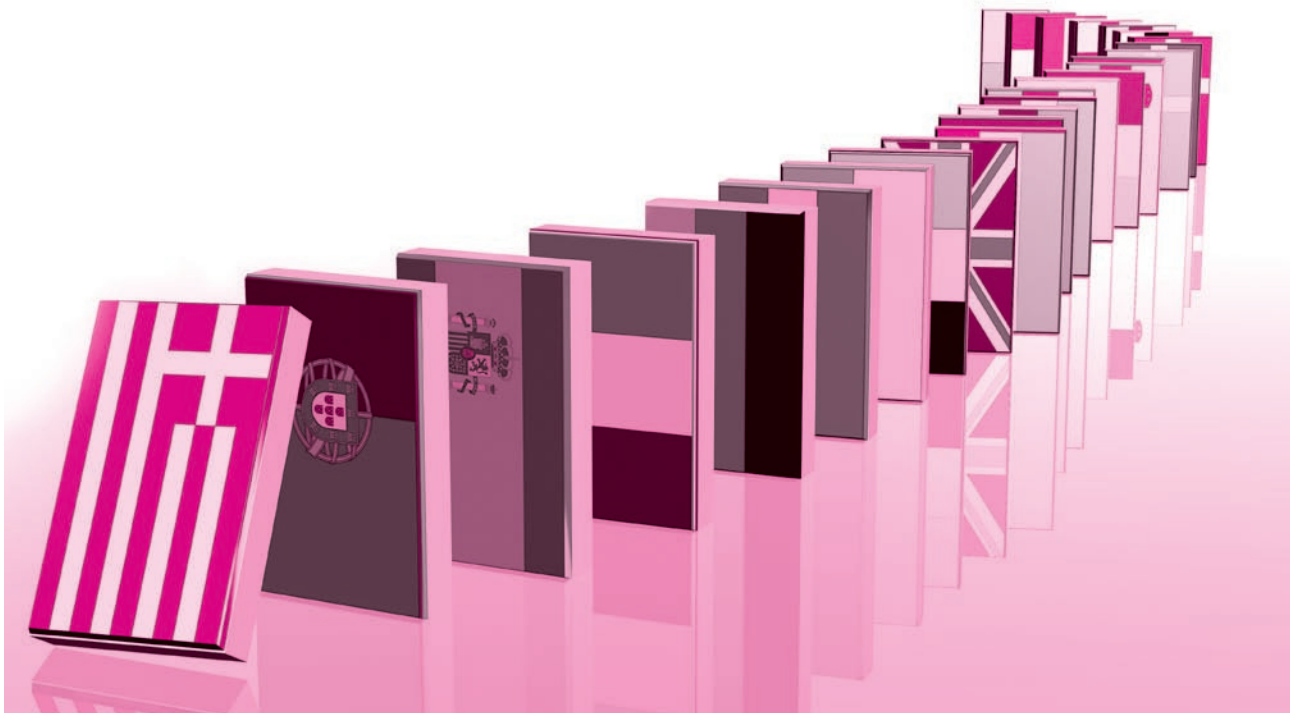
Η Ελλάδα αντιμετώπιζε και πριν την οικονομική κρίση οξύ δημοσιονομικό πρόβλημα με υψηλό δημόσιο χρέος και έλλειμμα. Η διεθνής οικονομική κρίση που έπληξε την ελληνική οικονομία από τα τέλη του 2008 επιτάχυνε και επέτεινε την επιδείνωση των δημοσίων οικονομικών. **Το 2009 το δημόσιο χρέος κυμαινόταν στο 127,1% του ΑΕΠ με τον μέσο όρο των χωρών του ευρώ στο 79,3% του ΑΕΠ και το δημόσιο έλλειμμα στο 15,4% του ΑΕΠ, ενώ ο μέσος όρος της ευρωζώνης ήταν στο 6,3% του ΑΕΠ.** Στα τέλη του 2009 και κυρίως στις αρχές του 2010 δημιουργήθηκε επιπλέον το πρόβλημα της μετατροπής του δημοσιονομικού ζητήματος της ελληνικής οικονομίας σε πρόβλημα δανεισμού της και άρα αδυναμία χρηματοδότησης του δημοσίου χρέους της. Τον εγκλωβισμό δηλαδή της ελληνικής οικονομίας σε ένα φαύλο κύκλο, όπου αφενός να είναι αναγκασμένη να δανείζεται με την εφαρμογή προγραμμάτων λιτότητας προκειμένου να εξυπηρετεί τα δάνεια που είχε πάρει στο παρελθόν, αφετέρου όμως τα επιτόκια δανεισμού είναι τόσο υψηλά ώστε να αδυνατεί να αποπληρώσει τα δάνεια που θα λάβει στο μέλλον. Σε αυτές τις συνθήκες τον Απρίλιο του 2010 η ελληνική κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Ένωση αντί να διαπραγματευτούν με τους δανειστές της χώρας ένα πρόγραμμα αποπληρωμής του χρέους συνυφασμένο με τους ρυθμούς ανάπτυξης και την επίτευξη πρωτογενών πλεονασμάτων, την αναδιάρθρωση του χρέους, την αποπληρωμή του με την έκδοση ευρωομολόγου, την αναπτυξιακή αναβάθμιση της ΕΚΤ και την απόκτηση του ρόλου δανειστή ύστατης ανάγκης και εγγυητή των καταθέσεων, την ενίσχυση της ρευστότητας των τραπεζών, την αποτελεσματική καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της εισφοροδιαφυγής και τη διαμόρφωση ενός νέου αναπτυξιακού σχεδίου ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας, αναδιανομής του εισοδήματος, απασχόλησης και ανασύστασης του κράτους-πρόνοιας, «διαπραγματεύθηκαν» την επιβολή ενός βίαιου και σκληρού προγράμματος λιτότητας στους έλληνες πολίτες και εργαζόμενους που προκαλεί ανεργία, φτώχεια, πλήρη απαξίωση της εργασίας και μετάλλαξη του κοινωνικού κράτους στην Ελλάδα και στις άλλες Μεσογειακές χώρες της ευρωζώνης.

Αυτή η **«νέα»** στρατηγική επιλογή οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής που επιβάλλεται στις Μεσογειακές χώρες από τους τρεις διεθνείς οργανισμούς (Ε.Ε., ΕΚΤ, Δ.Ν.Τ.) και ειδικότερα στην Ελλάδα (Μνημόνιο 1, Μνημόνιο 2 και Μνημόνιο 3) με το πρόγραμμα της εσωτερικής υποτίμησης, θέτει ως στόχους την ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή αλλά τέσσερα χρόνια μετά (2009-2012) μετεξελίχθηκαν σε ύφεση, ανεργία και φτώχεια. Οι εξελίξεις αυτές σημαίνουν ότι η μετάβαση του οικονομικού σχηματισμού στην Ελλάδα και στις άλλες Μεσογειακές χώρες, σε οικονομίες της προσφοράς διαμέσου της διαδικασίας της εσωτερικής υποτίμησης, αποτελεί ουσιαστικά **μία νέα εκδοχή μεταφοράς πόρων** από το νότο στο βορρά, διαμέσου της ασιατοποίησης των μισθών και των εργασιακών σχέσεων, των ιδιωτικοποιήσεων και

της εκμετάλλευσης των πλουτοπαραγωγικών πόρων, στο πλαίσιο του προτύπου της άνισης ανάπτυξης. Η παρατήρηση αυτή σημαίνει ότι **το διακύβευμα για την έξοδο από την κρίση** της ελληνικής οικονομίας καθώς και αυτής των άλλων Μεσογειακών χωρών δεν είναι η προσφορά ή η ζήτηση, που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο αναπαράγει και εμβαθύνει το πρότυπο της άνισης ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αντίθετα, **το διακύβευμα** είναι άνιση ή ισομερής ανάπτυξη με την αποκατάσταση σε εθνικό, μεσογειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο της αναδιανομής των πόρων και του εισοδήματος και τη διαμόρφωση ενός νέου ευρωπαϊκού και ισομερούς αναπτυξιακού προτύπου ποιοτικής παραγωγικής-καινοτομικής ανάπτυξης και εξόδου από την κρίση της ελληνικής, μεσογειακής και της ευρωπαϊκής οικονομίας. Στην κατεύθυνση αυτή, η **εναλλακτική πρόταση** αντιμετώπισης της κρίσης η οποία μπορεί να αποτρέψει την πορεία εξόδου κρατους-μέλους από το ευρώ, συρρίκνωσης ή διάλυσης της Ευρωζώνης, συνίσταται (M. Orange, Mediapart, 23/5/2012) στην: α) αποκατάσταση της εσωτερικής αναπτυξιακής ισορροπίας της ευρωπαϊκής οικονομίας, β) αναπτυξιακή αναβάθμιση της ΕΚΤ και στην απόκτηση του ρόλου δανειστή ύστατης ανάγκης και εγγυητή των καταθέσεων, γ) αναδιάρθρωση του χρέους, δ) ενίσχυση της ρευστότητας των τραπεζών, ε) διαπραγμάτευση των στόχων, του χρονοδιαγράμματος και του περιεχομένου των πολιτικών ύφεσης και ανεργίας, και στ) καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της εισφοροδιαφυγής.

Η αναγκαιότητα αυτή επιβάλλεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ιδιαίτερα στα κράτη-μέλη της Μεσογειακής Ευρώπης ως στρατηγική επιλογή άρσης της καθίζησης της παραγωγικής βάσης και της αποσύνθεσης του κοινωνικού ιστού της χώρας. Πράγματι, στα τέσσερα χρόνια υλοποίησης των μέτρων λιτότητας στην Ελλάδα η οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα συρρικνώθηκαν σημαντικά, όπως εξάλλου συμβαίνει στην Πορτογαλία, στην Ισπανία, στην Ιταλία και στην Ιρλανδία που εφαρμόζονται αντίστοιχα προγράμματα εσωτερικής υποτίμησης. Παράλληλα, στα συστημικά αίτια της κρίσης προστέθηκαν και τα αίτια διαχείρισης της κρίσης χρέους, δεδομένου, όπως αποδεικνύεται από την αποτελεσματικότητα (εξαμηνιαίες ή ετήσιες αναθεωρήσεις των προβλέψεων) του προγράμματος της εσωτερικής υποτίμησης, οι επιλογές και τα μέτρα λιτότητας της Τρόικα, των ελληνικών κυβερνήσεων και των κυβερνήσεων των άλλων Μεσογειακών χωρών, όχι μόνο δεν είναι ικανές να επιλύσουν το πρόβλημα αλλά το περιπλέκουν οικονομικά, δημοσιονομικά και κοινωνικά ακόμη περισσότερο, σε βαθμό που οδηγούν τελικά την ευρωζώνη σε αυτοκαταστροφικές προοπτικές. Ειδικότερα, σε **πρώτη φάση** η στρατηγική που επέλεξε η Τρόικα στην Ελλάδα συνίσταται στην ταχεία μείωση των δημοσίων ελλειμμάτων και του δημοσίου χρέους με μειώσεις μισθών, συντάξεων, παράλληλα με σημαντικές μειώσεις δημοσίων και κοινωνικών δαπανών, με αποτέλεσμα η παραγνώριση του ρόλου των οικονομικών πολλαπλασιαστών να οδηγήσει σε παραγωγικό αποδεκατισμό τον ιδιωτικό τομέα με τη διακοπή λειτουργίας 60.000 επιχειρήσεων το χρόνο και 800.000 πρόσθετων τουλάχιστον ανέργων στον αριθμό των ανέργων του 2008. Σε **δεύτερη φάση** η στρατηγική της Τρόικα συνίσταται στη

σημαντική συρρίκνωση των μισθών (22%) του κατώτατου μισθού, των επιδομάτων και των συντάξεων, στην αποδυνάμωση του εργατικού δικαίου, στην εγκαθίδρυση της ατομικής σύμβασης ως πρότυπο εργασιακής σύμβασης, στην αποδυνάμωση των συνδικαλιστικών οργανώσεων, στη συρρίκνωση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, στη διεύρυνση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης,... προκειμένου, όπως ισχυρίζεται η Τρόικα, να βελτιωθούν το επίπεδο ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και οι εξαγωγικές της επιδόσεις. Σε **τρίτη φάση** (Β' εξάμηνο του 2012) η Τρόικα επανέρχεται (Εκθέσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ΔΝΤ) στο δημόσιο τομέα με την περαιτέρω μείωση των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων, τη μείωση των ειδικών μισθολογίων (δικαστών, ενστόλων, πανεπιστημιακών) και στους εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα με τον ορισμό του κατώτατου μισθού με νομοθετική πράξη, την ενδεχόμενη κατάργηση της αποζημίωσης λόγω απόλυσης και τις ιδιωτικοποιήσεις. Με αυτά τα δεδομένα, η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος των μισθωτών και των συνταξιούχων θα φθάσει μέχρι τα τέλη της τρέχουσας δεκαετίας στα επίπεδα τουλάχιστον του 50%. **Είναι χαρακτηριστικό ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα το 2009 ήταν το 94% του κοινοτικού μέσου όρου, και το 2011 μειώθηκε στο 79%, γεγονός που σημαίνει ότι η ύφεση της περιόδου 2009-2011 υπονόμευσε 20 έτη σύγκλισης της Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Ένωση.** Στη Γαλλία από 108% το 2009 μειώθηκε στο 107% το 2011 και στη Γερμανία από 128% το 2009 μειώθηκε στο 120% το 2011 του Κοινοτικού μέσου όρου (Eurostat, 2012). Από την άποψη αυτή, η **ελληνική οικονομία** σύρεται από την δυναμική μίας στρατηγικής μεταξύ των άλλων, ευρωπαϊκής εσωστρέφειας,

με την έννοια της παραγνώρισης των νέων διεθνών οικονομικών συσχετισμών η οποία αδυνατεί να ελέγξει τις σοβαρές οικονομικές, δημοσιονομικές και κοινωνικές ανισορροπίες. Παράλληλα, διευρύνεται ανησυχητικά η παράταση της λιτότητας και η ανυπαρξία των προϋποθέσεων ανάπτυξης και ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας και των άλλων οικονομιών κρίσης χρέους, με αποτέλεσμα να απειλείται μακροπρόθεσμα η ευρωζώνη από περιθωριοποίηση της διεθνούς ανταγωνιστικής της θέσης. Η παρατήρηση αυτή σημαίνει ότι η ελληνική και ευρωπαϊκή οικονομία απαιτείται να διαμορφώσουν ένα σχέδιο εσωτερικής ανασυγκρότησης, το οποίο θα είναι ικανό να αποτρέψει τις αρνητικές συνέπειες της εσωτερικής υποτίμησης και της εσωτερικής πτώχευσης και να κινητοποιήσει τις παραγωγικές, αναπτυξιακές και κοινωνικές δυνάμεις της χώρας μας και της ευρωζώνης. Διαφορετικά τα δημόσια έσοδα θα συνεχίσουν να μειώνονται και το ποσοστό του χρέους να αυξάνεται εξαιτίας τις απώλειας της αγοραστικής δύναμης, της μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος και της κατανάλωσης. Επομένως, στο **σχέδιο της εσωτερικής ανασυγκρότησης**, απαιτείται η επιλογή να είναι: η επένδυση, η ανάπτυξη, η απασχόληση, η ενίσχυση των μισθών, η αναδιανομή του εισοδήματος και η μείωση του ελλείμματος και του χρέους διαμέσου της αύξησης της παραγωγικότητας. Αυτή η αλλαγή κατεύθυνσης του σχεδίου της εσωτερικής ανασυγκρότησης, στο πλαίσιο ενός ευρωπαϊκού συμφώνου ισόρροπης ανάπτυξης και αλληλεγγύης, απαιτείται να χρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, προκειμένου να αναταχθεί και να ανασυγκροτηθεί η ελληνική και η ευρωπαϊκή οικονομία και κοινωνία. Βέβαια, στην πορεία αυτή, εάν η Ισπανία, η Ιταλία και η Πορτογαλία με τα προγράμματα της εσωτερικής υποτίμησης που εφαρμόζουν, ακολουθήσουν την πορεία επιδείνωσης της κρίσης χρέους της χώρας μας, τότε οι πόροι του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης θα αποδειχθούν ανεπαρκείς για να αντιμετωπίσουν μία γενικευμένη Μεσογειακή κρίση, με κίνδυνο μετάδοσης στον πυρήνα των χωρών της ευρωζώνης, με επερχόμενη απειλή μίας βαθύτερης συστημικής κρίσης στην Ευρώπη. Από την άποψη αυτή, η αποτροπή μίας τέτοιας προοπτικής εμπεριέχεται, αντικειμενικά, στην ενεργό παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Η μέχρι σήμερα διοχέτευση δανείων ύψους 1 τρις ευρώ από την ΕΚΤ σε 120 ευρωπαϊκές τράπεζες συνέβαλε βραχυπρόθεσμα στην μείωση των επιτοκίων δανεισμού, χωρίς όμως η ρευστότητα αυτή να δημιουργήσει τις αναγκαίες προϋποθέσεις ανάσχεσης της κρίσης και διείσδυσης των αναγκαίων χρηματοδοτικών πόρων στους αρμούς της πραγματικής οικονομίας, με αποτέλεσμα να καταργούνται θέσεις εργασίας και να αυξάνεται ανησυχητικά (για πρώτη φορά από το 1997) η ανεργία στην ευρωζώνη στα επίπεδα του 12% (19 εκατ. άνεργοι). **Η ΕΚΤ** είναι ο μόνος οργανισμός στην Ευρώπη που μπορεί να αντιμετωπίσει μία γενικευμένη Μεσογειακή κρίση γιατί έχει απεριόριστη δυνατότητα έκδοσης ευρωομολόγων ή δημιουργίας χρήματος και απευθείας χρηματοδότησης των κρατών-μελών με χαμηλό ή μηδενικό επιτόκιο, προκειμένου να καλύψουν τα ελλείμματά τους, να δημιουργήσουν σταδιακά συνθήκες ανάπτυξης των οικονομιών τους και έτσι να καταστεί μεσομακροπρόθεσμα η

ευρωζώνη οικονομικά βιώσιμη και κοινωνικά αποτελεσματική. Στην κατεύθυνση αυτή, επειδή «το πρόβλημα της κρίσης χρέους στις Μεσογειακές χώρες και στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πολύ σοβαρό» απαιτείται η ευρωζώνη να προετοιμάζεται μεθοδικά, συστηματικά και έγκαιρα για την ενεργοποίηση, την κατάλληλη στιγμή, του εκδοτικού προνομίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Στην κατεύθυνση αυτή **η λύση** σε στρατηγικό επίπεδο συμπυκνώνεται στην καθαρή επιλογή της «ανάπτυξης και απασχόλησης» ή σ' αυτήν της «λιτότητας και ανεργίας»; Από την άποψη αυτή είναι ενδιαφέρον να τονισθεί ότι όχι μόνο η επιλογή της «λιτότητας και ανεργίας» αλλά και η προοπτική των αμοιβαίων υποχωρήσεων και συμβιβασμών επενδεδυμένων με το κέλυφος των αναγκαίων συγκλίσεων και των συναινέσεων, θα ενσταλάξουν στο εσωτερικό τους δομικές αντιφάσεις τέτοιου περιεχομένου και τέτοιας ποιότητας που θα αυξήσουν σε σημαντικό βαθμό τους κινδύνους αποτυχίας και αναποτελεσματικότητας της εφαρμοζόμενης αναπτυξιακής και οικονομικής πολιτικής. **Ακριβώς στο πεδίο μιας τέτοιας επιλογής συγκεχυμένης και αντιφατικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα συντελεστεί η αναμέτρηση Δημοκρατίας και Αγορών, η έκβαση της οποίας, μεταξύ των άλλων, συνηγορεί προς την κατεύθυνση της παράτασης της κυριαρχίας των αγορών (διεθνές εμπόριο χρήματος) και της «χρυσής εποχής των ραντιέρηδων» με ότι αυτό αρνητικά συνεπάγεται για** το πρότυπο ζωής και το βιοτικό επίπεδο των ευρωπαίων πολιτών.

Όμως, οι λαοί της Ευρώπης διαπιστώνουν ότι οι **πολιτικές** αυτές έχουν προκαλέσει σοβαρά «ισχαιμικά επεισόδια» στον κοινωνικο-οικονομικό ευρωπαϊκό οργανισμό τα οποία τροφοδοτούν τη στασιμότητα, την ύφεση, την αύξηση της ανεργίας και ενδεχομένως και την πρόκληση «εμφραγμάτων» στην ευρωπαϊκή οικονομία. Μία τέτοια εξέλιξη θα οδηγούσε σε διάλυση τη ζώνη του ευρώ και την Ευρωπαϊκή Ένωση, επιφέροντας μία μεγάλη ήττα του μακράς πνοής ευρωπαϊκού σχεδίου της εμβάθυνσης της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ολοκλήρωσης (P. Krugman, 2012). Παράλληλα, θα τροφοδοτούσε την αναζωπύρωση αντιλήψεων και πολιτικών ευρωπαϊκού προστατευτισμού με ό,τι αρνητικά αυτό συνεπάγεται για την ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή προοπτική διαμέσου της εγκαθίδρυσης συνθηκών ενδοκρατικών και ενδοκαπιταλιστικών αντιθέσεων. Κατά συνέπεια η αποτροπή μίας τέτοιας προοπτικής απαξίωσης των παραγωγικών δυνάμεων (εργασία, με την αύξηση της ανεργίας στο υψηλότερο επίπεδο (12% 19 εκατ. άτομα) από την εισαγωγή του ευρώ και τεχνολογία, με την καθίζηση της παραγωγικής και καινοτομικής βάσης) και αποσύνθεσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτεί την άμεση διαμόρφωση μίας νέας ευρωπαϊκής στρατηγικής. Αυτή η **νέα πρόκληση** θα επιτευχθεί με την εισαγωγή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σ' ένα νέο κύκλο εγκατάλειψης της λιτότητας και εγκαθίδρυσης της ανάπτυξης, της τεχνολογικής και κοινωνικά ισόρροπης ανασυγκρότησης της ευρωπαϊκής οικονομίας και των κρατών-μελών της, με βραχυπρόθεσμη αιχμή του αναπτυξιακού δόρατος την ανάσχεση της ύφεσης, της ανεργίας και την ανασύσταση της καινοτομικής και τεχνολογικής βάσης της παραγωγής της. Ειδικότερα η δημόσια συζήτηση στην Ευρώπη

για τη χρηματοδότηση του νέου κύκλου της ευρωπαϊκής ανάπτυξης συνοψίζεται στην αναζήτηση νέων πόρων από το ευρωομόλογο, την ενεργοποίηση του ρόλου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, της φοροκλοπής, της φοροδιαφυγής και της εισφοροδιαφυγής, την αναδιανομή του εισοδήματος, την κατάργηση των φορολογικών εργασιακών και μισθολογικών παραδείσων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την επιβολή φόρου χρηματοπιστωτικών συναλλαγών και την κεφαλαιακή ενίσχυση και την αυξημένη δανειοδοτική ικανότητα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. **Την κατεύθυνση αυτή** χρηματοδότησης του νέου κύκλου της ευρωπαϊκής ανάπτυξης, θα έπρεπε να αποτυπώσει ουσιαστικά ο Κοινοτικός Προϋπολογισμός, ο οποίος ως επενδυτικό και αναδιανεμητικό εργαλείο μπορεί να καταστήσει την Ευρώπη ισχυρότερη από την οικονομική κρίση και ύφεση, με αποτέλεσμα να προστατευτεί τόσο η ισχύς του ενιαίου νομίσματος, όσο και η προοπτική εμβάθυνσης της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Επιπλέον, η παρατήρηση αυτή **σημαίνει** ότι «οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις» που περιλαμβάνονται στα προγράμματα λιτότητας και ουσιαστικά αφορούν στην απορρύθμιση της αγοράς εργασίας, στην ακύρωση των συλλογικών διαπραγματεύσεων και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας και στην μετατροπή του κράτους-πρόνοιας σε κράτος-φιλανθρωπίας, τίθενται στο περιθώριο του νέου αυτού κύκλου της ευρωπαϊκής ανάπτυξης, ο οποίος θα πρέπει να στοχεύει στην αναβάθμιση της εργασίας και της τεχνολογίας.

Δυστυχώς η σύνοδος κορυφής της 6/2/13 για τον νέο Ευρωπ. Προϋπολογισμό υποτάχθηκε πλήρως στο νεοφιλελεύθερο δόγμα της λιτότητας και των περικοπών του Κοιν.Προϋπολογισμού. Τόσο το Ευρωκοινοβούλιο όσο και τα Ευρωπαϊκά Συνδικάτα έχουν πολλή δουλειά μπροστά τους.

Η εγκαθίδρυση του νέου προτύπου οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ισότητες σχέσεις ανάπτυξης στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού καταμερισμού εργασίας) απομακρύνεται από το πρότυπο των απελευθερωμένων, κυρίαρχων, ανεξέλεγκτων χρηματοπιστωτικών αγορών και των αποκλεισμένων κοινωνιών που οδήγησαν ιδιαίτερα την Ελλάδα και τις άλλες χώρες κρίσης χρέους στο πρότυπο της ανάπτυξης της υπανάπτυξης, στην παγίδα της φτηνής εργασίας και στις συνθήκες κινεζοποίησης της Ανατολικής και Μεσογειακής περιφέρειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Χαρακτηριστική περίπτωση μείωσης των πραγματικών μισθών και επιδείνωσης του βιοτικού επιπέδου των μισθωτών αποτελεί, μεταξύ των άλλων χωρών, και η Ελλάδα, στην οποία οι μισθοί κατά την περίοδο 1995-2008 αυξήθηκαν κατά 12,5%, η παραγωγικότητα της εργασίας κατά 20%, ο πληθωρισμός κατά 30% και τα κέρδη κατά 40%. Αυτό σημαίνει ότι κατά την περίοδο των δεκαετιών του 1990 και του 2000 που επικρατούν οι «συνθήκες φούσκας» και κερδοσκοπίας στην παγκόσμια οικονομία, η πραγματική μείωση των μισθών στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί το βασικό όχημα χρηματοδότησης του οικονομικού συστήματος και της αύξησης της κερδοφορίας διεθνώς με διαχρονική επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών, διαμέσου είτε της υπερχρέωσής τους

κατά την περίοδο της ανάπτυξης, είτε των πολιτικών λιτότητας κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης και ύφεσης. Παράλληλα, η αξιολόγηση των πολιτικών λιτότητας στην Ελλάδα από την τρόικα και τις ελληνικές κυβερνήσεις κατά την περίοδο 2010-2012 (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, 2012), αποδεικνύει, μεταξύ των άλλων, ότι η αγοραστική δύναμη των μέσων αποδοχών μειώθηκε κατά 21,2%, ως αποτέλεσμα των μειώσεων των μισθών (-30%) (υποχώρηση στα επίπεδα της δεκαετίας του 1990 και των κερδών διατήρηση στα υψηλά επίπεδα του 2009) και της αύξησης των τιμών των αγαθών και των υπηρεσιών. Από την άποψη αυτή, είναι χαρακτηριστικό ότι στην Ελλάδα, στο πλαίσιο του μοντέλου του άνισου καταμερισμού εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση μεταξύ βορρά και νότου που οδήγησε κατά την μεταπολεμική περίοδο στην παραγωγική-τεχνολογική περιθωριοποίηση των μεσογειακών χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το 27% των προϊόντων που καταναλώνεται, παράγεται στην χώρα μας. Το υπόλοιπο 73% των προϊόντων εισάγονται και 80% αυτών των εισαγόμενων προϊόντων παράγονται και διανέμονται από 5-6 πολυεθνικές επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα να αξιοποιούν την ολιγοπωλιακή τους θέση στην ευρωπαϊκή αγορά και ως εκ τούτου να συντονίζονται στη διαμόρφωση των τιμών των προϊόντων τους. Επιπλέον όμως, η αύξηση και η διατήρηση των τιμών των προϊόντων και υπηρεσιών στην Ελλάδα, οφείλεται στην ολιγοπωλιακή συγκρότηση της ελληνικής αγοράς προϊόντων και υπηρεσιών καθώς και στην έλλειψη ελέγχων από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς. Παράλληλα, οι αυξητικές τάσεις των τιμών των προϊόντων και υπηρεσιών στη χώρα μας, επήλθαν σε σημαντικό βαθμό (35%-40%) κατά την πρώτη περίοδο μετάβασης από το εθνικό νόμισμα στο ευρώ, κατά την οποία οι επιχειρήσεις αξιοποιώντας την ολιγοπωλιακή τους θέση και την έλλειψη ελέγχων στην αγορά προϊόντων, διαμόρφωσαν αυξημένες τιμές πώλησης των προϊόντων τους με το ευρωπαϊκό νόμισμα. Αυτές **οι αυξημένες τιμές** των προϊόντων, διατηρήθηκαν σε υψηλά επίπεδα σε σύγκριση με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθόλη την περίοδο μετά το 2001 μέχρι σήμερα, εξαιτίας και της αυξημένης, ιδιαίτερα, έμμεσης φορολογίας, του υψηλού χρηματο-πιστωτικού κόστους, ιδιαίτερα, των μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων, των ενδιάμεσων προμηθευτών-εταιρειών διακίνησης των προϊόντων στην εσωτερική αγορά, κλπ. με αποτέλεσμα να επιδεινώνεται σταθερά (υποχώρηση στα επίπεδα του 1995) η αγοραστική δύναμη στην Ελλάδα ενώ το πρόγραμμα λιτότητας της τρόικα και των ελληνικών κυβερνήσεων έχει

οδηγήσει, μεταξύ των άλλων, στη μείωση των μισθών και της ζήτησης (25%), εντούτοις οι τιμές των προϊόντων και υπηρεσιών διατηρούνται υψηλές για όλους τους προαναφερόμενους λόγους.

Επομένως, **η αναπτυξιακή επιλογή για την ΓΣΕΕ** και τα ευρωπαϊκά συνδικάτα είναι η ανάπτυξη και η μείωση του ελλείμματος και του χρέους διαμέσου της αύξησης της παραγωγικότητας και του ανταγωνιστικού αποπληθωρισμού, με ποιότητα, τεχνολογία-καινοτομία και γνώση. Διαφορετικά, η ελληνική οικονομία και οι άλλες οικονομίες κρίσης χρέους θα μετεξελιχθούν σε σχηματισμούς υψηλού οικονομικού και κοινωνικού κινδύνου περιορίζοντας τις δυνατότητες αποπληρωμής και βιωσιμότητας του χρέους, επιστροφής στις αγορές και πραγματοποίησης επενδύσεων με ό,τι αυτό αρνητικά συνεπάγεται για την περαιτέρω αύξηση της ανεργίας. Άρα, για την ΓΣΕΕ η επιλογή βραχυπρόθεσμα στο πλαίσιο επαναπροσδιορισμού του αναπτυξιακού και παραγωγικού προτύπου είναι η απομείωση του χρέους, η μείωση του επιτοκίου δανεισμού, η επιμήκυνση της περιόδου αποπληρωμής συνυφασμένης με τους ρυθμούς αύξησης του ΑΕΠ και κυρίως η αποκατάσταση των συλλογικών συμβάσεων και των εργασιακών και συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων. Είναι χαρακτηριστική η **απόφαση** της Επιτροπής Συνδικαλιστικής Ελευθερίας της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας **μετά την προσφυγή της ΓΣΕΕ** που καλεί την ελληνική κυβέρνηση μετά τις «πολλαπλές, σοβαρές και εκτεταμένες παραβιάσεις των διεθνών υποχρεώσεων της Ελλάδας (ΔΣΕ 87 και 98) αναφορικά με την προστασία της συλλογικής αυτονομίας, του απαραβίαστου των όρων των ΣΣΕ και των συλλογικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, να αναγνωρίσει την παραβίαση του ελληνικού Συντάγματος και των θεμελιωδών Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας και να ακυρώσει τα μέτρα που θίγουν τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των εργαζομένων, προσβάλλοντας βάναυσα κάθε έννοια κοινωνικής δικαιοσύνης στην Ελλάδα». **Μεσο-μακροπρόθεσμα η αναπτυξιακή επιλογή για την ΓΣΕΕ** είναι η οριστική και η ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της ασθενούς οικονομικής διάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας με την μεταμόρφωση του παραγωγικού συστήματος (παραγωγική αναδιάρθρωση) και την αναγκαιότητα μετάβασής του από τους τομείς παραγωγής στα παραγωγικά συμπλέγματα σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, στην κατεύθυνση, αντί της λογικής μεταφοράς πόρων, στην λογική προσφοράς γνώσης και παραγωγής, με δημόσιες επενδύσεις (δίκτυα, υποδομές) και ιδιωτικές επενδύσεις στο πλαίσιο των ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων δραστηριοτήτων (clusters). Σημαντική θέση στον σχεδιασμό του νέου παραγωγικού προτύπου κατέχει η ευρωπαϊκή στρατηγική επιλογή του αναπτυξιακού ρόλου της ΕΚΤ, της ισόρροπης ανάπτυξης και της οικοδόμησης μίας νέας συλλογικότητας (κοινωνικό κεφάλαιο) των φορέων των παραγωγικών δυνάμεων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Η εμπειρία περιθωριοποίησής τους στο σχεδιασμό, στις στρατηγικές επιλογές και στην αξιολόγηση των ασκούμενων πολιτικών, εκ του αποτελέσματος του παρελθόντος, επιβάλλεται άμεσα και στο μέλλον να εγκαταλειφθεί. Στην κατεύθυνση αυτή **η ΓΣΕΕ** υποστηρίζει ότι η κρίση της εργασίας και της καθίζησης της παραγωγής δεν αποτελεί λύση της οικονομικής κρίσης και

ύφεσης. Λύση αποτελεί η μετεξέλιξη της οικονομίας των δανειστών σε οικονομία με ανάπτυξη, ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, νέες θέσεις εργασίας και αναδιανομή του εισοδήματος.

3. Η διεθνής και ευρωπαϊκή δράση του ελληνικού συνδικαλιστικού κινήματος - Οι παρεμβάσεις της ΓΣΕΕ

Η ΓΣΕΕ στο πλαίσιο της συμμετοχής της και των παρεμβάσεων της στις διεθνείς και ευρωπαϊκές εξελίξεις, ευαισθητοποίησε το διεθνές και ευρωπαϊκό συνδικαλιστικό κίνημα στην κατεύθυνση ότι η πολιτική της ''εσωτερικής υποτίμησης'' στην Ελλάδα και στις άλλες Μεσογειακές χώρες στην ουσία αποτελεί ανατροπή της ισορροπίας οικονομίας-κοινωνίας, με αποτέλεσμα διαμέσου της πλήρους απαξίωσης της εργασίας να οργανώνεται η μετάβαση από την κοινωνία των 2/3 στην κοινωνία του 1/3. Η αναφορά της έννοιας ''μεταρρύθμιση'' στα ''προγράμματα διάσωσης'' της ελληνικής οικονομίας της περιόδου (2009-2016, Μνημόνιο 1,2 και 3) στην ουσία περιλαμβάνει τις συντελούμενες ανατροπές στα επίπεδα των μισθών, των συντάξεων, των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, των εργασιακών σχέσεων και του κράτους-πρόνοιας με κεντρικό προσανατολισμό την αλλαγή του τρόπου ζωής και εργασίας και περιεχόμενο τη διαβίωση του μισθωτού, του ανέργου και του συνταξιούχου με ''λιγότερα και χειρότερα''.

Στην κατεύθυνση αυτή η Διεθνής Συνδικαλιστική Συνομοσπονδία (ΔΣΣ) καταγγέλει την πλήρη καταστρατήγηση των εργασιακών δικαιωμάτων στην Ελλάδα ως αποτέλεσμα των σκληρών πολιτικών λιτότητας που εφαρμόστηκαν και συνεχίζουν να εφαρμόζονται. Ειδικότερα, η ΔΣΣ όπως και η ΓΣΕΕ, υπογραμμίζει τις τραγικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις των μνημονιακών πολιτικών και την ολοσχερή κατεδάφιση του θεσμικού πλαισίου των εργασιακών σχέσεων που συντελούν συνδυαστικά στη ραγδαία οικονομική και θεσμική αποδυνάμωση των εργαζομένων και των συνταξιούχων οδηγώντας τους πολίτες και ιδιαίτερα τους ανέργους σε ανασφάλεια, αβεβαιότητα και απόγνωση. Με άλλα λόγια, η ΔΣΣ, όπως και η ΓΣΕΕ, υποστηρίζουν ότι οι ασκούμενες πολιτικές του ΔΝΤ, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΚΤ δημιούργησαν τις συνθήκες ύφεσης στην Ελλάδα και στις άλλες Μεσογειακές χώρες, επιδεινώνοντας παράλληλα τις συνθήκες ζωής και εργασίας των εργαζομένων. Έτσι, μεταξύ των άλλων, συρρικνώθηκε η οικονομική δραστηριότητα, αυξήθηκε ανησυχητικά η ανεργία και αποδιαρθρώθηκε η κοινωνική συνοχή με ό,τι αυτό αρνητικά συνεπάγεται για το μέλλον της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας.

Παράλληλα, **η προσφυγή της ΓΣΕΕ** στη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας κατά των μνημονιακών μέτρων που έχουν επιβληθεί στην Ελλάδα σε βάρος των εργαζομένων από τον Ιανουάριο του 2010 μέχρι σήμερα, κατέληξε στη διαπίστωση της τριμερούς Επιτροπής Συνδικαλιστικής Ελευθερίας της Διεθνούς Οργάνωσης ότι ''τα μνημονιακά εργασιακά μέτρα στην Ελλάδα είναι παράνομα''. Συγκεκριμένα η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας διαπιστώνοντας τις πολλαπλές, σοβαρές και εντεταλμένες παραβιάσεις των διεθνών υποχρεώσεων της Ελλάδας για την προστασία της συλλογικής αυτονομίας, του απαραβίαστου των όρων του ΣΣΕ και των συλλογικών δικαιωμάτων

των εργαζομένων, καλεί: α) την ελληνική πολιτεία να αναθεωρήσει άμεσα τα μέτρα αυτά που παραβιάζουν κατάφωρα τις θεμελιώδεις Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας 87 (προστασία της συνδικαλιστικής ελευθερίας) και 98 (προστασία των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων και των συλλογικών συμβάσεων) και επιδεινώνουν ανησυχητικά την κατάσταση των συνδικαλιστικών ελευθεριών στην Ελλάδα και β) το σύνολο της ελληνικής Δικαιοσύνης να αξιοποιήσει το διεθνές αυτό νομολογιακό δεδομένο, να αναγνωρίσει την παραβίαση του ελληνικού Συντάγματος και των θεμελιωδών Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας και να ακυρώσει, με την προσφυγή της ΓΣΕΕ στο Συμβούλιο της Επικρατείας, τα μέτρα που θίγουν τα θεμελιώδη εργασιακά, κοινωνικά και συνδικαλιστικά δικαιώματα των ελλήνων εργαζομένων.

Η ΓΣΕΕ και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις της χώρας καθ' όλη την περίοδο της οικονομικής κρίσης και ύφεσης εκτός από θεσμικά και νομικά δραστηριοποιούνται και κοινωνικά (κήρυξη 26 πανελλαδικών-πανεργατικών απεργιακών κινητοποιήσεων) καθώς και σε πανευρωπαϊκές κινητοποιήσεις και δράσεις, όσο και στη διαμόρφωση των θέσεων και των διεκδικήσεων της Συνομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ΣΕΣ) για το Ευρωπαϊκό, Μεσογειακό και το ελληνικό πρόβλημα.

Η ΣΕΣ και η ΓΣΕΕ, εκφράζει την πλήρη αντίθεσή της στα μέτρα λιτότητας που βυθίζουν την Ευρώπη στην οικονομική ύφεση καθώς και στη συνεχή διάλυση του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, βασικό στοιχείο του οποίου αποτελεί η συλλογική διαπραγμάτευση και η Συλλογική Σύμβαση Εργασίας. Αυτά τα μέτρα, χωρίς να αποκαθιστούν την εμπιστοσύνη, επιδεινώνουν τις οικονομικές, δημοσιονομικές ανισορροπίες, διευρύνουν τις κοινωνικές ανισότητες και αυταρχικοποιούν τους όρους και τις συνθήκες εργασίας.

Στην κατεύθυνση αυτή η ΣΕΣ για να ανταποκριθεί στο νέο ρόλο και στις σύγχρονες ανάγκες των ευρωπαίων εργαζομένων στις συνθήκες της οικονομικής κρίσης και ύφεσης θα πρέπει απαραίτητα:

- Να εντείνει αποτελεσματικά τη συνεργασία και την ενιαία συνδικαλιστική δράση των συνδικάτων της ευρωπαϊκής ηπείρου.
- Να διεκδικήσει και να διαπραγματευτεί με τα ευρωπαϊκά όργανα τις θέσεις του ευρωπαϊκού συνδικαλιστικού κινήματος για την έξοδο από την οικονομική κρίση και ύφεση με την προσήλωση των ευρωπαϊκών πολιτικών στο τέλος της ύφεσης, μόνο μέσα από τον προσανατολισμό των προϋπολογιστικών περιορισμών στη συρρίκνωση της δημόσιας σπατάλης και της διαφθοράς και την κατάργησή της, καθώς και την κατάργηση των δημοσιονομικών ανισορροπιών καθώς και των κοινωνικών ανισοτήτων μέσα από την ουσιαστική και αποτελεσματική καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και εισφοροδιαφυγής καθώς και την αναδιανομή του εισοδήματος. Κεντρικός στόχος αυτού του εναλλακτικού προσανατολισμού είναι η ανάπτυξη, η κοινωνική συνοχή, η ανασύσταση του κράτους-πρόνοιας και η αποκατάσταση των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων.
- Να συντονίσει και να κινητοποιήσει αγώνες ευρωπαϊκής εμβέλειας, ιδιαίτερα κατά τη σημερινή περίοδο της

οικονομικής κρίσης και ύφεσης διεκδικώντας σε στρατηγικό επίπεδο την ισόρροπη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη διαμόρφωση βασικών κοινωνικών στάνταρτς στην Ευρώπη.

- Να διεκδικήσει σε ευρωπαϊκό επίπεδο την αποκατάσταση της συλλογικής διαπραγμάτευσης και των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας, τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων πλήρους απασχόλησης, την οικονομική, φορολογική και κοινωνική δικαιοσύνη καθώς και την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Συνθήκη πλαισίου κριτηρίων αξιολόγησης (Eurosocial group) των κοινωνικών εξελίξεων στην Ευρώπη, λήψη των αναγκαίων αποφάσεων (Συμβούλιο αρχηγών) για την ισχυροποίηση του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου.

3.1. Νοτιο-Ανατολική Ευρώπη και Βαλκάνια

Η μέχρι το έτος 2010 εμπειρία των σχέσεων με το συνδικαλιστικό κίνημα των χωρών της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης, της Ρωσίας και των Βαλκανίων, συνέβαλε στην ενίσχυση του κύρους της ΓΣΕΕ στους ευρύτερους κοινωνικούς φορείς και του Ινστιτούτου Εργασίας στους επιστημονικούς φορείς και τα Πανεπιστημιακά ιδρύματα. Αποτέλεσμα αυτής της εμπειρίας είναι η ενίσχυση των δεσμών της ΓΣΕΕ με τα αντίστοιχα κινήματα της περιοχής διαμέσου πρωτοβουλιών για τη διασφάλιση της ειρήνης και ανταλλαγής εμπειριών για τα προβλήματα των εργαζομένων και τους τρόπους αντιμετώπισής τους στις συγκεκριμένες χώρες. Κατά την περίοδο 2010-2013 οι πρωτοβουλίες της ΓΣΕΕ αναφέρονται κυρίως σε ανταλλαγές

εμπειριών για τις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της οικονομικής κρίσης και ύφεσης και του Ινστιτούτου Εργασίας αναφέρονται στην επιστημονική του συμμετοχή σε ημερίδες και επιστημονικές συναντήσεις στις συγκεκριμένες χώρες για την αξιολόγηση και τα αποτελέσματα της ασκούμενης περιοριστικής πολιτικής της «εσωτερικής υποτίμησης» στην Ελλάδα, στις άλλες Μεσογειακές χώρες, τους εργαζόμενους, στους συνταξιούχους και στους ανέργους.

Στο μέλλον η ΓΣΕΕ θα ενισχύσει περαιτέρω τους δεσμούς της με τα συνδικάτα των χωρών της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης, της Ρωσίας, των χωρών της Μαύρης Θάλασσας των Βαλκανίων καθώς και με τους επιστημονικούς φορείς των συνδικάτων της Ευρασίας, όπως π.χ. την Ένωση Ινστιτούτων Εργασίας Ευρασίας, προκειμένου να αναβαθμισθεί η εποικοδομητική και προοδευτική παρουσία της με δράσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας για τους κοινωνικούς φορείς των συγκεκριμένων χωρών.

4. Οι προτεραιότητες και οι προτάσεις των συνδικάτων

Τα μέτρα λιτότητας της τρόικα (Ε.Ε., ΕΚΤ, ΔΝΤ) και των ελληνικών κυβερνήσεων που επιβάλλονται και την περίοδο 2009-2016 και αποβλέπουν στην απόσυρση από την ελληνική οικονομία ποσού ύψους 65 δις ευρώ, χαρακτηρίζονται από κοινωνική-εργασιακή αναλγησία, υφεσιακή προσήλωση, έκρηξη της ανεργίας καθώς και βάθος σύγχυσης, αντιφάσεων και αδιεξόδων.

Η εξασφάλιση των προβλεπόμενων πόρων αντί να εστιάζεται στην καταπολέμηση της εκτεταμένης φοροδιαφυγής, φοροκλοπής (12-14 δις ευρώ απώλειες εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού) και εισφοροδιαφυγής (6 δις ευρώ ΙΚΑ, 2012), επικεντρώνεται στην αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης των μισθωτών και συνταξιούχων, στη μείωση των μισθών, των συντάξεων και των κοινωνικών επιδομάτων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την επιδείνωση του βιοτικού της επιπέδου, τη μείωση της ζήτησης και τη συνέχιση της υφεσιακής κατάστασης της ελληνικής οικονομίας. Πράγματι, το αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων είναι ότι οι δανειστές της ελληνικής οικονομίας με τον δανεισμό 175 δις ευρώ (Μνημόνιο 1, 110 δις ευρώ, συν Μνημόνιο 2, 65 δις ευρώ) συνοδευόμενος από την εφαρμογή μέτρων λιτότητας εξασφαλίζουν την αποπληρωμή των δανειακών τους κεφαλαίων μέχρι το τέλος του 2012. Παράλληλα, μετά το 2013 παρατείνεται η συνέχιση της αποπληρωμής των δανειακών τους κεφαλαίων με τρίτο δάνειο ύψους 80-120 δις ευρώ από το ευρωπαϊκό Ταμείο χρηματοδοτικής στήριξης και την εφαρμογή (Μνημόνιο 3) με επιπλέον μέτρα λιτότητας. Όμως, μέχρι τότε (2016) η ελληνική οικονομία από πραγματική θα έχει μετεξελιχθεί σε εικονική. Από την άποψη αυτή είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί **η αναφορά** στελέχους (Ol. Blanchard, 2011) του ΔΝΤ, σύμφωνα με τον οποίο «το πρόγραμμα προσαρμογής στην Ελλάδα θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως δεκαετές. Στη διάρκεια των δέκα αυτών ετών θα αποτελούσε έκπληξη εάν το πρόγραμμα αυτό γνωρίζαμε ότι θα απέδιδε». Παράλληλα, οι συγχύσεις, οι αντιφάσεις και τα αδιέξοδα στα δημοσιονομικά μεγέθη συνοδεύονται από αναπτυξιακά, κοινωνικά

και ανταγωνιστικά αδιέξοδα της ελληνικής οικονομίας, αφού η μείωση των μισθών και ημερομισθίων τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα δεν επέφερε μείωση τιμών, ανεργίας και βελτίωση του επιπέδου ανταγωνιστικότητάς της. Αντίθετα, αυτό που έχει επιτευχθεί είναι η σημαντική αύξηση της κερδοφορίας, η παραγωγική και τεχνολογική υποβάθμιση της παραγωγικής βάσης, η δημιουργία συνθηκών κοινωνίας 1/3 και η πλήρης απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων. Παράλληλα, κατά την περίοδο (2009-2013) αυτών των δυσμενών εξελίξεων στην Ελλάδα, η Ευρώπη αποκτά ένα 28ο κράτος-μέλος ανεργίας ανάλογο σε πληθυσμό με την Ολλανδία (19 εκατ. άνεργοι) και η Ελλάδα με 1.400.00 ανέργους, απέκτησε μία νέα πόλη ανέργων ανάλογη σε πληθυσμό με το πολεοδομικό συγκρότημα Θεσσαλονίκης. Με άλλα λόγια, η ασκούμενη περιοριστική πολιτική της «εσωτερικής υποτίμησης» **ιδιωτικοποίησε τα οφέλη και κοινωνικοποιεί τα βάρη,** με αποτέλεσμα τα μέτρα αυτά να διακρίνονται τόσο για την αντικοινωνικότητά τους, όσο και για την ένταση της υφεσιακότητάς τους.

Γι' αυτούς ακριβώς τους λόγους **υποστηρίζεται** ότι «το πρόγραμμα της τρόικα για την Ελλάδα συγκροτήθηκε εξ' αρχής με εσφαλμένο τρόπο», με αποτέλεσμα η συνέχιση της ύφεσης, η καθίζηση της ελληνικής οικονομίας και η έκρηξη της ανεργίας να συνιστά επακόλουθο του προγράμματος και των μέτρων λιτότητας που συναποφάσισε η τρόικα και η ελληνική κυβέρνηση, με συνέπεια τη διατήρηση των ελλειμμάτων, την επιδείνωση των συνθηκών κοινωνικής συνοχής και την επιβολή περισσότερων περικοπών «αγνοώντας θεμελιώδεις νόμους της οικονομικής βαρύτητας». Έτσι, μέσα σε τέσσερα χρόνια (2010-2013) η ελληνική οικονομία μετεξελίχθηκε σε κοινωνικο-οικονομικό σχηματισμό υψηλού κινδύνου και φαύλου κύκλου, αφού η βαθύτερη ύφεση απαιτεί νέα μέτρα που δημιουργούν ελλείμματα και αυτά με την σειρά τους, καταλήγουν σε νέες περικοπές δημόσιων και κοινωνικών δαπανών καθώς και μισθών και συντάξεων που οδηγούν τα οικονομικά και κοινωνικά μεγέθη σε υποχώρηση τουλάχιστον κατά μία δεκαετία. Κατά συνέπεια, αποδεικνύεται η αναγκαιότητα διαμόρφωσης και άσκησης μίας εναλλακτικής οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής καθώς και εγκαθίδρυσης ενός εναλλακτικού προτύπου ανάπτυξης ποιότητας και διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας (έρευνα, καινοτομία, τεχνολογία, ποιότητα παραγωγικής διαδικασίας, ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών, ποιότητα εισοδήματος, εργασιακών σχέσεων και κράτους-πρόνοιας, κλπ). Στο επίκεντρο αυτής της εναλλακτικής οικονομικής πολιτικής και του νέου αναπτυξιακού προτύπου βρίσκονται οι δημόσιες πολιτικές και τα δημόσια αγαθά που παραπέμπουν στην έννοια των κοινωνικών δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και της παραγωγικής ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας. Διαφορετικά, η ελληνική οικονομία και κοινωνία και το επίπεδο ζωής των πολιτών θα επιδεινωθεί τουλάχιστον κατά 50% σε σχέση με αυτό του 2008. Από αυτή την άποψη αξίζει να σημειωθεί ότι το διακύβευμα για την έξοδο από την κρίση της ελληνικής οικονομίας δεν είναι λιτότητα ή χρεοκοπία που εμπλέκει σε φαύλο κύκλο μακροχρόνιου αδιέξοδου τη χώρα μας. Αντίθετα, το διακύβευμα είναι ύφεση ή ανάπτυξη με λήψη αποτελεσματικών οικονομικά, αναδιανεμητικά και κοινωνικά

μέτρων, προκειμένου να απεμπλακεί ο οικονομικός και κοινωνικός σχηματισμός στην Ελλάδα από την παράταση του αδιεξόδου, της ύφεσης και της ανεργίας.

Στην κατεύθυνση αυτή η ΓΣΕΕ εκφράζοντας τις ανησυχίες της για τις επερχόμενες επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και ύφεσης στην ελληνική οικονομία, στους έλληνες εργαζόμενους, συνταξιούχους και ανέργους καταθέτει και διεκδικεί για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, την ανάσχεση της ύφεσης και την αναπτυξιακή - παραγωγική ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας τους παρακάτω άξονες πολιτικής.

Α. Ρύθμιση, εποπτεία, έλεγχος της λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού τομέα (τράπεζες, ασφαλιστικές, χρηματιστικές εταιρείες κλπ) με σκοπό τη σταθεροποίησή του για την αποφυγή χρηματοπιστωτικών κρίσεων με κοινωνικό έλεγχο και όχι με την «διάσωση» των μεγαλομετόχων και των τραπεζιτών από τους φορολογούμενους.

Β. Εισοδηματική στήριξη των δανειοληπτών (νοικοκυριά) και όχι στήριξη των τραπεζών με: ι) χρηματοδότηση της επιπλέον επιβάρυνσης των νοικοκυριών πέραν του σημερινού επιτοκίου χορήγησης, ιι) ενίσχυση των νοικοκυριών που αδυνατούν να αποπληρώσουν το δάνειό τους, ιιι) επαναδιαπραγμάτευση του χρόνου αποπληρωμής του δανείου με το ίδιο επιτόκιο, ιν) διακοπή κάθε διαδικασίας κατάσχεσης και πλειστηριασμών.

Γ. Πάγωμα των τιμών στα τρόφιμα, στα φάρμακα, στα τιμολόγια των ΔΕΚΟ και μείωση των συντελεστών του ΦΠΑ στα είδη ευρείας λαϊκής κατανάλωσης ώστε να παρεμποδιστεί η περαιτέρω μείωση της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών, ιδιαίτερα στα μεσαία και χαμηλά εισοδήματα, προκειμένου να στηριχθεί η ιδιωτική κατα-

νάλωση που αποτελεί την κυριότερη συνιστώσα της συνολικής ζήτησης.

Δ. Αναθεώρηση του Κρατικού Προϋπολογισμού του έτους 2013 με αύξηση των εσόδων από την αποτελεσματική καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, αύξηση των δημοσίων επενδύσεων και των κοινωνικών δαπανών και απόσυρση των μέτρων φορολογικής επιβάρυνσης των μισθωτών και των συνταξιούχων.

Ε. Ανατροπή των μνημονιακών πολιτικών, μείωσης των μισθών, των συντάξεων, των κοινωνικών επιδομάτων και της κρατικής επιχορήγησης, της κοινωνικής προστασίας και αύξησης των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης.

ΣΤ. Κατάργηση της 6ης Πράξης του Υπουργικού Συμβουλίου (12/2/2012) που μειώνει τον κατώτατο μισθό και ακυρώνει τον θεσμό των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας, των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων καθώς και τη λειτουργία των Οργανισμών Εργατικής Κατοικίας (ΟΕΚ) και Εργατικής Εστίας (ΟΕΕ).

Ζ. Ενίσχυση της προστασίας των ανέργων με την αύξηση του επιδόματος ανεργίας στο 80% του μισθού ασφαλείας και διπλασιασμός του χρόνου χορήγησής του, συμπεριλαμβανομένων των εποχικά απασχολουμένων.

Η. Έκτακτα και μόνιμα εισοδηματικά μέτρα για τους χαμηλοσυνταξιούχους και χαμηλόμισθους και τα αντίστοιχα νοικοκυριά που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας.

Θ. Αποκατάσταση του νομοθετικού πλαισίου των εργασιακών σχέσεων, της προσφυγής στον ΟΜΕΔ, του χρόνου εργασίας, της αποζημίωσης των απολύσεων, της ευελιξίας, της «εφεδρείας» εργαζομένων, κλπ. προκειμένου, μεταξύ των άλλων, να αποκατασταθεί πλήρως η συλλογικότητα του εργατικού δικαίου στην Ελλάδα.

Ι. Απαγόρευση των απολύσεων-διαθεσιμοτήτων σε επιχειρήσεις που έλαβαν κρατική χρηματοδότηση ή επιδοτήσεις. Ποινές για τους εργοδότες που επιβάλλουν υποχρεωτικές άδειες άνευ αποδοχών υπό την απειλή της απόλυσης. Στελέχωση και ενεργοποίηση όλων των ελεγκτικών μηχανισμών επιθεωρήσεων εργασίας για την αυστηρή εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας και της διασφάλισης των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Αυστηρός έλεγχος των στελεχών της επιθεώρησης εργασίας ώστε να υπηρετούν με συνέπεια τα καθήκοντά τους.

Κ. Στήριξη της χρηματο-οικονομικής ρευστότητας των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων (διαμέσου επιδότησης του επιτοκίου) για κεφάλαιο κίνησης, προκειμένου να θωρακιστούν από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης και ύφεσης.

Λ. Στήριξη της επενδυτικής δραστηριότητας των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων με σκοπό τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό και την ποιότητα της παραγωγής τους, την αύξηση της παραγωγικότητας, την εξωστρέφεια, τη διατήρηση των θέσεων εργασίας, με την αφαίρεση των επενδυτικών κεφαλαίων από τα φορολογούμενα κέρδη.

Μ. Καθιέρωση του θεσμού «Συνήγορος του εργαζόμενου. Ίδρυση φορέα επαγγελματικού κινδύνου.

Ν. Ισόρροπη ανάπτυξη στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναβάθμιση του

ρόλου της Ε.Κ.Τ. και νέο αναπτυξιακό πρότυπο στην Ελλάδα με τη μεταμόρφωση του παραγωγικού συστήματος και την μετάβασή του από τους τομείς παραγωγής στα ολοκληρωμένα παραγωγικά συμπλέγματα σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Όμως απαιτείται, οι πόροι για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης να μην μετατραπούν, όπως κατά την προηγούμενη μακρά περίοδο πριν την οικονομική κρίση και ύφεση, σε καταναλωτικές δαπάνες ή σε αύξηση των περιουσιακών στοιχείων των επιχειρηματικών στρωμάτων του πληθυσμού αλλά σε αύξηση των παραγωγικών και τεχνολογικών επενδύσεων, των αναπτυξιακών και των κοινωνικών υποδομών. Επιπλέον, οι αναγκαίοι για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης και την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής πόροι, απαιτείται να προέλθουν τόσο από την αντίστροφη αναδιανομή του εισοδήματος και την ουσιαστική καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής κλπ, όσο και από την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των εισροών των διαρθρωτικών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Α. Στην κατεύθυνση αυτή προτείνεται:

- Αύξηση του συντελεστή φορολόγησης των πολύ υψηλών εισοδημάτων.
- Ενιαία προοδευτική φορολογία για όλες τις κατηγορίες και πηγές εισοδημάτων και χορηγιών.
- Αύξηση της φορολογίας της μεγάλης ακίνητης περιουσίας, ιδιαίτερα των ιδιοκτησιών των εξωχώριων εταιριών με ταυτόχρονη κατάργηση του ΕΤΑΚ.
- Φορολόγηση της εκκλησιαστικής περιουσίας, της πολυτελούς κατανάλωσης και των διασυνοριακών μετακινήσεων κεφαλαίων.
- Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής και υψηλή φορολόγηση των επενδύσεων μέσω off-shore – εξωχώριων εταιριών.
- Απόσυρση των μέτρων φορολογικής επιβάρυνσης των μισθωτών και των συνταξιούχων.
- Ουσιαστικές και σημαντικές φορολογικές ελαφρύνσεις για τους μισθωτούς και τους συνταξιούχους, προκειμένου να αναπληρώσουν τα φορολογικά βάρη που επωμίστηκαν από την αύξηση της άμεσης και της έμμεσης φορολογίας και των εισοδηματικών απωλειών που υπέστησαν τα τελευταία έτη.
- Ουσιαστική εφαρμογή του πόθεν έσχες, με αναφορά στην αγορά ομολόγων, έντοκων γραμματίων, αγορά μετοχών, κεφάλαιο ίδρυσης και αύξησης κεφαλαίου Α.Ε. και ΕΠΕ, καθορισμός κριτηρίων πολυτελούς διαβίωσης, ονομαστικοποίησης όλων των μετοχών.
- Επανεξέταση προς την κατεύθυνση της κατάργησης των φοροαπαλλαγών στις επιχειρήσεις.
- Αφορολόγητο όριο στα 15.000 ευρώ, προσαυξανόμενο ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση κατά 5.000 ευρώ για κάθε προστατευόμενο μέλος.
- Μείωση των έμμεσων φόρων, ιδιαίτερα εκείνων που βαρύνουν την κατανάλωση χαμηλού εισοδήματος νοικοκυριών. Μηδενικός συντελεστής ΦΠΑ στα βιβλία, στα σχολικά, στα σχολικά είδη και στα φάρμακα.

- Εφαρμογή των εκπτώσεων από τα έξοδα στο ύψος του 100% των δαπανών (ιατρικές και νοσοκομειακές δαπάνες, ενοίκια, ενοίκια και δίδακτρα παιδιών που σπουδάζουν, τόκοι για την αγορά πρώτης κατοικίας) καθώς και τις δαπάνες των ατόμων με αναπηρία.
- Αξιοποίηση του μη μηχανογραφικού συστήματος και των νέων τεχνολογιών, διαχρονική σταθερότητα, απλούστευση και κωδικοποίηση της φορολογικής νομοθεσίας.
- Χρηματοδοτική ενίσχυση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης με νέους πόρους, κυρίως, διαμέσου της αναδιανομής του εισοδήματος. Η ΓΣΕΕ έχει ήδη καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις ανεύρεσης νέων πόρων για το Ταμείο Αλληλεγγύης Γενεών (ΟΠΑΠ, λαχείο, καζίνο, πόροι από ποινές και πρόστιμα για παραβάσεις φορολογικές, πολεοδομικής νομοθεσίας, πράσινοι φόροι από κάθε δραστηριότητα που ρυπαίνει το περιβάλλον, πόροι από συμβάσεις παραχώρησης δημόσιων έργων, αναπτυξιακών και κοινωνικών υποδομών και κρατικών προμηθειών, πόροι (αντί υπέρ ΕΡΤ) από τους λογαριασμούς της ΔΕΗ, κλπ.)

Β. Για τη χρηματοδοτική στήριξη της ανάπτυξης από εισροές των διαρθρωτικών προγραμμάτων της ευρωπαϊκής Ένωσης προτείνει:

Α. Επεξεργασία και υλοποίηση ενός εθνικού στρατηγικού προγράμματος για τους παραγωγικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας, ειδικότερα για την πράσινη ανάπτυξη (ενέργεια κ.λ.π.) για τη μεταποίηση και την αγροτική οικονομία, ώστε να αναβαθμιστούν παραδοσιακοί κλάδοι και να αναπτυχθούν νέοι, ικανοί να στηρίζουν την απασχόληση και να συμβάλλουν στην εξισορρόπηση των εξωτερικών συναλλαγών της οικονομίας και να δημιουργήσουν συνθήκες διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας στην ελληνική οικονομία.

Β. Αντικατάσταση του μοντέλου των αποκρατικοποιήσεων και ιδιωτικοποιήσεων των δημοσίων επιχειρήσεων, στρατηγικής σημασίας, ως μοντέλου μη ορθολογικής διαχείρισης των πόρων με αναπτυξιακή και κοινωνική αποτελεσματικότητα, από το μοντέλο των επιχειρήσεων δημοσίου συμφέροντος που θα λειτουργούν στα πλαίσια ενός σύγχρονου κοινωνικού - οικονομικού χώρου ο οποίος θα παρέχει υπηρεσίες και αγαθά οιονεί κοινωνικά.

Γ. Εξασφάλιση του σεβασμού των εργασιακών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων στην «αγορά» εργασίας. Αύξηση των δαπανών για τις πολιτικές απασχόλησης και εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ.

Δ. Αύξηση των δαπανών για την εκπαίδευση και εμπλοκή των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στην επεξεργασία των στρατηγικών για την οικονομία, την κοινωνία, το περιβάλλον και τις κλιματικές αλλαγές.

Ε. Ενίσχυση της εμπλοκής των αντιπροσωπευτικών και κοινωνικών φορέων ανά περιφέρεια στο σχεδιασμό της περιφερειακής ανάπτυξης και των πολιτικών για την υποστήριξη των παραγωγικών τομέων της περιφέρειας. Προγραμματισμός και υλοποίηση για κάθε περιφέρεια της χώρας, αναπτυξιακών προγραμμάτων με

στόχο τις κατευθύνσεις και τις πολιτικές βιώσιμης και καινοτομικής ανάπτυξης.

Στ. Ενίσχυση των δομών στήριξης και ενδυνάμωσης της επενδυτικής δραστηριότητας των ΜΜΕ σχετικά με την καινοτομία, την τεχνολογική ανανέωση και τη δημιουργία περιφερειακών αναπτυξιακών δομών και κλαδικών σχηματισμών (ολοκληρωμένα συμπλέγματα δραστηριοτήτων).

Ζ. Προγραμματισμός και υλοποίηση ενός εθνικού στρατηγικού προγράμματος για την ενέργεια, το περιβάλλον την κλιματική αλλαγή και τους φυσικούς πόρους.

Η. Προγραμματισμός της αξιολόγησης των πολιτικών που υλοποιούνται από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ, ώστε να γίνονται αποφασιστικές τροποποιήσεις οι οποίες θα βελτιώσουν την αποτελεσματικότητά τους.

Οι προτάσεις των δυνάμεων της εργασίας για άμεσα μέτρα, για αναπτυξιακές παρεμβάσεις και για μακροχρόνια προγράμματα βιώσιμης και καινοτομικής ανάπτυξης, βασίζονται στην επίγνωση της ανάγκης να εξασφαλιστούν οι κύριες λειτουργίες της οικονομίας, να υλοποιηθούν μέτρα που σέβονται τις μακροοικονομικές, δημοσιονομικές και κοινωνικές ισορροπίες, να προβλεφθεί η ενίσχυση των χαμηλόμισθων, των χαμηλοσυνταξιούχων και των ανέργων καθώς και της τεχνολογικής και παραγωγικής αναβάθμισης των επιχειρήσεων και της ελληνικής οικονομίας.

Βασίζονται όμως και σε ορισμένες διαπιστώσεις που σήμερα πλέον, με το ξέσπασμα μιας από τις πλέον σοβαρές οικονομικές κρίσεις της ιστορίας του καπιταλισμού, είναι ορατές σε όλους. Η επέκταση της λογικής της αγοράς σε όλες τις οικονομικές δραστηριότητες έχει αποβεί μοιραία για τις κοινωνικές αλλά και τις οικονομικές ισορροπίες, η γιγαντιαίων διαστάσεων αναδιανομή του εισοδήματος προς όφελος των πλουσίων αυτονομήθηκε πλήρως από την πραγματική οικονομία, και η προσφυγή σε δημόσιες πολιτικές και στον δημόσιο σχεδιασμό βασικών επιλογών για την οικονομία και την κοινωνία είναι η μόνη οδός για να αποφευχθούν οι διαδοχικές καταρρεύσεις τόσο των κεντρικών, όσο και των περιφερειακών και τοπικών οικονομιών.

Κατά συνέπεια, η αρνητική εξέλιξη του ΑΕΠ, η αύξηση και η διατήρηση της ανεργίας σε υψηλά επίπεδα, το έλλειμμα ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και η ένταση των εισοδηματικών και κοινωνικών ανισοτήτων στην Ελλάδα, επιβάλλουν στην οικονομική πολιτική της χώρας μας, για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, να θέσει στον προσανατολισμό πέντε άξονες ως άμεση προτεραιότητα.

- Την επιδίωξη της πραγματικής σύγκλισης μεταχύτερη συσσώρευση παραγωγικού κεφαλαίου και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.
- Την αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης μέσω της αύξησης της εσωτερικής ζήτησης η οποία θα δώσει την δυνατότητα εισαγωγής τεχνολογικών και οργανωτικών καινοτομιών στις εργασιακές διαδικασίες για την αύξηση της παραγωγικότητας Την βελτίωση της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας όχι μέσω των αποτυχημένων πολιτικών της ευελιξίας της αγοράς εργασίας και της

μείωσης του κόστους εργασίας αλλά μέσω της ποιοτικής αναβάθμισης των προϊόντων και των υπηρεσιών έτσι ώστε να υπάρξει βελτίωση στο εξωτερικό εμπόριο, επομένως και στην εξωτερική ζήτηση της οποίας η συμβολή στο ΑΕΠ είναι αρνητική. Αυτό δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την πραγματοποίηση διαρθρωτικών αλλαγών στο παραγωγικό και τεχνολογικό σύστημα έτσι ώστε να βελτιωθούν οι μακροχρόνιες δυνατότητες της ελληνικής οικονομίας

- Στην Ελλάδα έχει επικρατήσει ένα είδος **προνομιακής επιχειρηματικότητας**, που βασίζεται στην διαρκή παροχή διευκολύνσεων και επιδοτήσεων εκ μέρους του Κράτους και στην διαρκή αναδιανομή του εισοδήματος σε όφελος των κερδών. **Η ελληνική οικονομία χρειάζεται, όμως, τη μετάβαση από την προνομιακή στην παραγωγική επιχειρηματικότητα**, δηλαδή την επιχειρηματικότητα που επιδιώκει την αύξηση της κερδοφορίας διαμέσου της αύξησης της παραγωγικότητας του κεφαλαίου, και όχι της μείωσης του εισοδηματικού μεριδίου των εργαζομένων. Η μετάβαση αυτή είναι απαραίτητη για την επίτευξη του στόχου της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας.

- Διαρκής **αναβάθμιση της θέσης της εργασίας**. Η αναπτυξιακή στρατηγική στην Ελλάδα οφείλει να στηριχθεί στην μετάβαση της οικονομίας της γνώσης και την ανάπτυξη σύγχρονων μορφών καινοτομικών και τεχνολογικών διαστάσεων.

4.1. Κατευθύνσεις και επιλογές της παραγωγικής ανασυγκρότησης

Η παραγωγική ανασυγκρότηση πρέπει να επιδιώξει ταυτόχρονα πολλαπλούς στόχους και να σχεδιαστεί με την αναζήτηση τρόπων συνδυασμού αυτών των στόχων. Είναι αρχικά αναγκαίο να αναπτυχθούν δραστηριότητες στους τομείς της υλικής παραγωγής και των υπηρεσιών, που μπορούν να βελτιώσουν σε σύντομο χρονικό διάστημα το εξωτερικό ισοζύγιο, ώστε να μειωθεί δραστικά η ελλειμματικότητά του. Επίσης, είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθούν επενδύσεις και να αναπτυχθούν παραγωγικές δραστηριότητες που έχουν σχέση με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, δηλαδή με την εξοικονόμηση ενέργειας και τη μείωση της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων. Η ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών μπορεί να καλύψει ταυτοχρόνως ανάγκες σε αυτό τον τομέα, και να αποτελέσει μια σημαντική δεξαμενή θέσεων εργασίας, που θα επέτρεπε να μειωθεί με γρήγορους ρυθμούς η ανεργία. Η γενναία υποστήριξη της επιστημονικής έρευνας μπορεί να αποτελέσει για την επόμενη περίοδο έναν ισχυρό παράγοντα βελτίωσης του τεχνολογικού επιπέδου και της παραγωγικότητας της οικονομίας, αλλά και την ευκαιρία ανάπτυξης κλάδων υψηλής τεχνολογίας που μπορούν να απασχολήσουν υψηλού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό.

Η ταυτόχρονη επιδίωξη αυτών των στόχων σημαίνει και ότι είναι αναγκαία η μετάβαση από την οικονομική στρατηγική που οδήγησε στη σημερινή κατάσταση, η οποία βασίστηκε στη μάταιη αναμονή παραγωγικών αποτελεσμάτων των πολιτικών αύξησης της κερδοφορίας και επιδότησης των επιχειρήσεων, σε μια εντελώς νέα στρατηγική. Είναι αναγκαίο να τεθούν προτεραιότητες ως προς την παραγωγική

δομή, να σχεδιαστεί η υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων, ο σχεδιασμός αυτός να υλοποιηθεί με την κατάλληλη κατανομή των διαθέσιμων πόρων, και να ενταχθούν οι προτεραιότητες αυτές σε μια ανάλογη ευρωπαϊκή στρατηγική της οποίας θα αποτελούν μέρος και ίσως πρωτοπόρες εκδηλώσεις. **Αυτή η αλλαγή** σημαίνει και ότι χρειάζεται μια νέα εμπλοκή των κινημάτων, και ιδιαιτέρως **του συνδικαλιστικού κινήματος**, στην οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση. Η αναμονή μιας νέας περιόδου ταχείας μεγέθυνσης η οποία θα επέτρεπε μετά από πολλά χρόνια τη μείωση της ανεργίας και την ανοικοδόμηση του κοινωνικού κράτους, είναι σήμερα αδύνατη λόγω της απώλειας δυναμισμού της ευρωπαϊκής οικονομίας, λόγω της βαθειάς διαρθρωτικής κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού, λόγω του πρωτοφανούς επιπέδου της ανεργίας και της αποδιάρθρωσης του κράτους πρόνοιας, αλλά και λόγω του επείγοντος ζητήματος της κλιματικής αλλαγής.

Ο ενεργειακός σχεδιασμός αποτελεί μια σημαντική και συγχρόνως εφικτή προτεραιότητα η οποία μπορεί να συμβάλλει αποφασιστικά στην αντικατάσταση με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων, στο πλαίσιο της στρατηγικής για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, να συμβάλλει επομένως στη μείωση των εισαγωγών καυσίμων, και να επιτρέψει μεσοπρόθεσμα την ανάπτυξη του εξοπλισμού για τις εγκαταστάσεις ΑΠΕ, σε μια χώρα που μπορεί να αποτελέσει και ένα μόνιμο μεγάλο εργαστήριο για την εξέλιξη των σχετικών τεχνολογιών. Πρόκειται για έναν τομέα παραγωγής και τεχνολογικής ανάπτυξης που είναι ήδη υπαρκτός στη χώρα μας και θα μπορούσε να ενισχυθεί με την υποστήριξη των κατάλληλων ερευνητικών προγραμμάτων στα αντίστοιχα πανεπιστημιακά ιδρύματα.

Παράλληλα με αυτό τον προσανατολισμό είναι δυνατό να ανατραπεί η ως τώρα υλοποιούμενη προτεραιότητα στο ιδιωτικό

αυτοκίνητο και τις οδικές μεταφορές και να υιοθετηθεί μια στρατηγική ανάπτυξης σε όλη την Ελλάδα των σιδηροδρομικών μεταφορών, που θα συνδυάσει την εξοικονόμηση ενέργειας (η οποία είναι απαραίτητο συστατικό μιας σύγχρονης ενεργειακής στρατηγικής), με τη μείωση του κόστους των μεταφορών για επιβάτες και εμπορεύματα. Η άμεση υλοποίηση μιας τέτοιας στρατηγικής θα έχει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα για τους κλάδους των κατασκευών, της σιδηροβιομηχανίας και των κατασκευών οχημάτων, και θα συμβάλλει επομένως συνολικά στην αύξηση της απασχόλησης, η οποία θα μπορέσει να απορροφήσει και τη μείωση που θα παρατηρηθεί στην απασχόληση σε οδικές μεταφορές. Στον τομέα των μεταφορών, μπορεί επίσης να σχεδιαστεί η επέκταση του δικτύου των θαλάσσιων μεταφορών, ώστε να καλυφθούν οι άγονες γραμμές και να εξασφαλιστεί η επικοινωνία των νησιών μεταξύ τους. Πρόκειται για μια επιλογή η οποία θα ενισχύσει την εγχώρια ναυπηγοεπισκευαστική βιομηχανία. Παράλληλα είναι δυνατόν να επιδιωχθεί η επίτευξη μιας συμφωνίας με το εφοπλιστικό κεφάλαιο ώστε να αυξηθούν τα οφέλη για την ελληνική οικονομία και ειδικότερα τα ναυπηγεία.

Για την εξοικονόμηση ενέργειας είναι επίσης αναγκαία η θερμική θωράκιση των κτηρίων της χώρας, σε συνδυασμό με την αναγκαιότητα της αντισεισμικής τους θωράκισης. Εκτός της αναθέρμανσης του κλάδου των κατασκευών, μια τέτοια επιλογή θα οδηγήσει και στην τόνωση της παραγωγής υλικών για κατασκευές. Οι παραπάνω πολιτικές που αφορούν υποδομές και μακροχρόνιες πολιτικές οι οποίες έχουν σχέση με το περιβάλλον, απαιτούν μακροπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις οι οποίες είναι δυνατό να αποτελέσουν μέρος ευρύτερων ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Δεν θα πρόκειται για δανεισμό στο πλαίσιο της διαχείρισης του εξωτερικού χρέους, αλλά για μακροχρόνιο αναπτυξιακό δανεισμό στο πλαίσιο μιας ευρωπαϊκής στρατηγικής, η οποία θα φέρει την Ελλάδα στην πρωτοπορία της άμβλυνσης και αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής.

Αποτελεί πλέον κοινό τόπο ότι **η αγροτική παραγωγή** μπορεί να αποτελέσει παράγοντα της οικονομικής ανασυγκρότησης και της αντιμετώπισης του εξωτερικού ελλείμματος. Χρειάζεται όμως και σε αυτό τον τομέα να υιοθετηθεί η μέθοδος του σχεδιασμού κατά περιοχές της χώρας, αλλά και να υπάρξουν δομές υποστήριξης των παλαιών και κυρίως των νέων αγροτικών εκμεταλλεύσεων, σε ότι αφορά τις παραγωγικές τους επιλογές, την τεχνογνωσία που αφορά την ποιότητα των προϊόντων και τις βιολογικές καλλιέργειες ειδικότερα, τη διάθεση των προϊόντων στην ελληνική και την ευρωπαϊκή αγορά. Σε ένα τέτοιο προσανατολισμό απαιτείται να προσαρμοστεί και η επιδοματική πολιτική. Η έρευνα μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο σχετικά με την ανανέωση των παραγωγικών δυνατοτήτων. Είναι επίσης αναγκαίο να ανανεωθεί η διάρθρωση της απασχόλησης και από το συνδυασμό οικογενειακής και φτηνής μισθωτής εργασίας (που αποδεικνύεται ότι δεν είναι βιώσιμος), να περάσουμε στο συνδυασμό αναβαθμισμένων γνώσεων των αγροτών και των οικογενειών τους, των μισθωτών, και των συνεταιρισμών που υπάρχουν ή είναι δυνατό να δημιουργηθούν.

Υπάρχουν επίσης **μεγάλες δυνατότητες αύξησης της απόδοσης και της ποιότη-**

τας του τουρισμού, με την εγκατάλειψη του προτύπου πολιτικής που βασίζεται στην επιδότηση επιχειρήσεων και τη φτηνή εργασία, και τη μετάβαση σε ένα πρότυπο που αξιοποιεί την πολιτιστική και φυσική κληρονομιά που κινητοποιεί τη δημιουργία επιχειρήσεων οι οποίες ικανοποιούν την τουριστική ζήτηση, που φροντίζει το περιβάλλον στις τουριστικές περιοχές και ειδικότερα στις πόλεις, που προσφέρει ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας στους μισθωτούς, και που δεν ανέχεται την ανομία στην κατασκευή κτισμάτων, την εκμετάλλευσή τους και την απασχόληση προσωπικού. Ο συνδυασμός της επιχειρηματοκεντρικής προσέγγισης και των πελατειακών πρακτικών, οδήγησε στην υποβάθμιση των τουριστικών περιοχών και των υπηρεσιών που προσφέρονται, οδηγώντας ταυτόχρονα στη δυνατότητα εκτεταμένης φοροδιαφυγής και ανάπτυξης ολιγοπωλιακών πρακτικών.

Έχει αποδειχθεί ότι υπάρχουν στην Ελλάδα **δυνατότητες ανάπτυξης δραστηριοτήτων υψηλής τεχνολογίας**, στον τομέα της πληροφορικής ειδικότερα, οι οποίες δεν έχουν αξιοποιηθεί επαρκώς, για λόγους που έχουν σχέση όχι μόνο με τις ακατάλληλες κρατικές πολιτικές, αλλά και με την υστέρηση της τεχνολογικής αναβάθμισης τόσο στον ιδιωτικό, όσο και στον δημόσιο τομέα. Ο κλάδος αυτός έχει αποκτήσει μια υπολογίσιμη εξωστρέφεια, η οποία είναι δυνατόν να ενισχυθεί περαιτέρω, ενώ η ενίσχυση της έρευνας στα πανεπιστήμια και τα πολυτεχνεία της χώρας θα αποτελέσει έναν παράγοντα επέκτασης των δυνατοτήτων του.

Η αντιμετώπιση της αναπτυξιακής πολιτικής από τη σκοπιά του σχεδιασμού και επομένως της αξιολόγησης των πολιτικών που εφαρμόζονται θα επεκτείνει την απασχόληση ανθρώπινου δυναμικού υψηλής ειδίκευσης και τη σύνδεση των διαδικασιών επεξεργασίας πολιτικών με εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες, τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Η αύξηση επομένως των πόρων που αφιερώνονται στην εκπαίδευση και την έρευνα, αποτελεί μέρος της ανασυγκρότησης συνολικά, και παράγοντα εξόδου της ελληνικής οικονομίας από την περιθωριοποίηση στην οποία έχει βρεθεί, μετά την κρίση και μετά τις μνημονιακές πολιτικές.

Διαφαίνεται ήδη επομένως, για την υλοποίηση μιας στρατηγικής οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης, η ανάγκη **να συνδυαστούν τομεακές και κλαδικές επιλογές** με την αφιέρωση πόρων για την αξιοποίηση με τον καλύτερο δυνατό τρόπο του ανθρώπινου δυναμικού. Αυτό σημαίνει ότι η εξεύρεση των αναγκαίων πόρων αποτελεί προτεραιότητα, και δεν μπορούμε να αναμένουμε την άντληση αυτών των πόρων από τη μελλοντική μεγέθυνση της οικονομικής δραστηριότητας. Η ίδια αρχή ισχύει και για τη συμβολή της δημιουργίας θέσεων εργασίας στις κοινωνικές υπηρεσίες, ή υπηρεσίες που ενισχύουν οικονομικούς κλάδους (π.χ. στον τουρισμό), με στόχο την ταχεία αντιμετώπιση του προβλήματος της απασχόλησης. Με τον ίδιο τρόπο που σε μια οικονομία σε παρακμή, η λογική της αρνητικής αναδιανομής του εισοδήματος (προς όφελος των πλουσιοτέρων) αλληλοτροφοδοτείται με τη συρρίκνωση των κοινωνικών υπηρεσιών, η θετική αναδιανομή εισοδήματος για την ανάπτυξη και μεγέθυνση των κοινωνικών

υπηρεσιών αποτελεί έναν παράγοντα που βελτιώνει την πρόσβαση στις υπηρεσίες αυτές όλων των εισοδηματικών κατηγοριών, και αμβλύνει το αποτέλεσμα της μείωσης του εισοδήματος για τις πλουσιότερες κατηγορίες του πληθυσμού.

4.1.1. Ανασυγκρότηση και μορφές κοινωνικής κινητοποίησης

Μετά την μακρά περίοδο περιθωριοποίησης της ελληνικής οικονομίας, της κυριαρχίας στη διαχείριση της οικονομίας πελατειακών κριτηρίων και της επιδείνωσης της αναποτελεσματικότητας της διοίκησης, και μετά την πιο πρόσφατη καταστροφή του συστήματος των συλλογικών διαπραγματεύσεων και την ραγδαία υποβάθμιση των λειτουργιών του κράτους πρόνοιας, **η ανασυγκρότηση για την έξοδο** από την κρίση απαιτεί ταυτοχρόνως την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων, τη ριζική ανανέωση παλαιών, και την ανάπτυξη ενός νέου συστήματος διοίκησης της οικονομίας βασισμένου στο δημοκρατικό ορισμό των αναγκών και το σχεδιασμό της ικανοποίησής τους. Για την ανασυγκρότηση και τη μετάβαση σε ένα νέο σύστημα διοίκησης της οικονομίας, είναι αναγκαία η δραστηριοποίηση των εργαζομένων σε όλους τους τομείς και η ανάληψη κοινωνικών πρωτοβουλιών, ώστε να αναδειχθούν οι ανάγκες και οι νέες δυνατότητες, κατά τομείς και κατά τόπους. Με ένα τέτοιο προσανατολισμό είναι αναγκαία και **η ενίσχυση** του συνδικαλιστικού κινήματος.

Στον τομέα **των δημοσίων επιχειρήσεων** οι οποίες μπορούν να αναλάβουν έναν καθοριστικό ρόλο για την οικονομική ανασυγκρότηση, σε συνδυασμό με τις κινητοποιήσεις κατά των ιδιωτικοποιήσεων, που να μην είναι μόνο αμυντικός, για την προστασία δηλαδή των προσφερόμενων αγαθών και υπηρεσιών, είναι δυνατό να παρέμβουν οι οργανώσεις των εργαζομένων για τον επανακαθορισμό των στρατηγικών στην κάθε επιχείρηση, και τη σύνδεσή τους με ευρύτερες οικονομικές και περιβαλλοντικές στρατηγικές. Αυτό σημαίνει ότι θα τεθούν ανοιχτά στις οργανώσεις αυτές, με όποιο τρόπο κριθεί αναγκαίος, τα θέματα αυτά και θα συζητηθούν με εκπροσωπήσεις πολιτών διαμέσου της τοπικής αυτοδιοίκησης ή αυτόνομων κινημάτων.

Στον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών, όπου υπάρχουν ήδη αλληλέγγυες πρωτοβουλίες όπως με τα κοινωνικά ιατρεία, τα οποία θέτουν και ευρύτερα ζητήματα αναμόρφωσης του συστήματος υγείας, θα χρειαστεί να συναντηθούν οι αλληλέγγυες ομάδες επαγγελματιών και πολιτών με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις του κάθε χώρου. Στην εκπαίδευση και την έρευνα, όπου υπάρχει ήδη ένα πλαίσιο διεκδίκησης σε ότι αφορά τους πόρους που διατίθενται, είναι αναγκαίο να επεκταθούν οι διεκδικήσεις προς την προσπάθεια προσδιορισμού του περιεχομένου εκπαιδευτικών και ερευνητικών προγραμμάτων, αλλά και προς την αυτόνομη ανάληψη πρωτοβουλιών, τόσο στον εκπαιδευτικό όσο και στον ερευνητικό τομέα.

Η αναμόρφωση της δημόσιας διοίκησης και η εξασφάλιση της ικανότητάς της να ανταποκριθεί στις ανάγκες της ανασυγκρότησης, δε μπορεί να ακολουθήσει άλλο δρόμο από την εμπλοκή των υπαλλήλων στην αξιολόγηση των ως τώρα λειτουργιών και στην εγκαθίδρυση νέων λειτουργιών οι οποίες να ανταποκρίνονται στις πολι-

τικές που θα εφαρμοστούν ανα υπουργείο. Επίσης μόνο η δραστηριοποίηση των υπαλλήλων μπορεί να καταπολεμήσει την αδιαφάνεια, τις πελατειακές σχέσεις και τη διαφθορά, που χαρακτηρίζουν σε πολλές περιπτώσεις τη λειτουργία της διοίκησης. Συγχρόνως η δραστηριοποίηση αυτή θα μπορέσει να οδηγήσει στη δημιουργία σε κάθε υπουργείο ομάδων αξιολόγησης των εφαρμοζόμενων πολιτικών, με τη συνεργασία ειδικού επιστημονικού προσωπικού.

Στους τομείς **της βιομηχανικής παραγωγής**, της αγροτικής παραγωγής και της προσφοράς υπηρεσιών στην αγορά (όπως στον τουριστικό τομέα), όπου είναι αναγκαίο να εφαρμοστούν πολιτικές ποιοτικής αναβάθμισης και επέκτασης της παραγωγής, η επεξεργασία των νέων πολιτικών σε κεντρικό επίπεδο για τα έργα υποδομής και τη στήριξη της επιχειρηματικότητας (ιδιωτικής ή κοινωνικής) πρέπει να συνυπάρξει με την ανάπτυξη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών (ιδιωτικών ή κοινωνικών) και με τη δημιουργία δομών κοινωνικού σχεδιασμού σε τοπικό επίπεδο. Λόγω του μεγάλου ελλείμματος παραγωγικών δομών στον βιομηχανικό και αγροτικό τομέα, και του υψηλού αριθμού ανέργων προερχόμενων από αυτούς τους τομείς, χρειάζεται να εξεταστεί η δυνατότητα ευρείας υποστήριξης συνεταιριστικών πρωτοβουλιών.

Συμπερασματικά διαπιστώνουμε ότι η Ελλάδα αποτελεί σήμερα στην Ευρώπη τη χώρα όπου εκδηλώθηκε με τον πλέον έντονο τρόπο η συνύπαρξη μιας βαθειάς και καταστροφικής κρίσης με τα αιτήματα της κοινωνίας για δημοκρατία, κοινωνικό κράτος και αναβαθμισμένη πρόσβαση στη γνώση. Η Ελλάδα αποτελεί μια ακραία εκδοχή της κυριαρχίας του χρηματοπιστωτικού καπιταλισμού και των επιπτώσεών του σε ότι αφορά τη συρρίκνωση των παραγωγικών δυνατοτήτων, την εγκατάλειψη των περιβαλλοντικών πολιτικών, την κατάρρευση των κοινωνικών θεσμών, την επέκταση της απόλυτης φτώχειας, και τον εκφυλισμό των θεσμών άσκησης πολιτικών, λόγω της περαιτέρω ενίσχυσης των πελατειακών σχέσεων και της διαφθοράς.

Η ανάγκη μιας ανασυγκρότησης στον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα, απαιτείται να συμπληρωθεί με την ανοικοδόμηση ενός νέου πολιτικού συστήματος θεσμών το οποίο θα έχει τη δυνατότητα να σχεδιάσει και να υλοποιήσει την ανασυγκρότηση, χάρη στην κινητοποίηση των εργαζομένων και των πολιτών και την ικανότητά τους να παρέμβουν ενεργά στον καθορισμό των στρατηγικών επιλογών, αλλά και των ιδιαίτερων στόχων και πολιτικών. **Το συνδικαλιστικό κίνημα** δε μπορεί παρά να ανταποκριθεί σε αυτές τις νέες αναγκαιότητες και να παίξει μάλιστα ενεργό ρόλο σε όλα τα επίπεδα, υπερασπιζόμενο τις ανάγκες των εργαζομένων και των πολιτών, και συμβάλλοντας στην επεξεργασία και στην υλοποίηση πολιτικών, σε κλαδικό και τοπικό επίπεδο, καθώς και στην αλλαγή στρατηγικών προσανατολισμών για την οικονομία, το κράτος πρόνοιας και την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Το συνδικαλιστικό κίνημα έχει τη δυνατότητα να αποτελέσει ενεργό και πρωτεύοντα παράγοντα του δημοκρατικού κινήματος για την ανανέωση των θεσμών άσκησης εξουσίας, τόσο στην κοινωνία ευρύτερα, όσο και στους χώρους εργασίας. Έχει τη δυνατότητα να αποτελέσει την αιχμή της αποκατάστασης των

κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων και της ενίσχυσης των θεσμών κοινωνικής προστασίας, που χωρίς αυτούς δεν είναι δυνατή η ευρεία συμμετοχή των εργαζομένων και των πολιτών στην επεξεργασία πολιτικών και στην αξιολόγησή τους. Έχει επίσης τη δυνατότητα να συνεχίσει να συμβάλλει στην αναβάθμιση των γνώσεων και των γνωσιακών ικανοτήτων των εργαζομένων, που αποτελεί προϋπόθεση για την ανάδειξη του αποφασιστικού ρόλου των εργαζομένων στην υλοποίηση μιας στρατηγικής ανασυγκρότησης στην Ελλάδα και την Ευρώπη.

4.2. Η προοπτική του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων στην Ελλάδα

Ιστορικά **η συρρίκνωση** του αναδιανεμητικού ρόλου του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα έχει σε σημαντικό βαθμό επιτευχθεί με την μετεξέλιξη του Κοινωνικού Προϋπολογισμού σε Τμήμα του Κρατικού Προϋπολογισμού και των αναγκών μείωσης του δημόσιου ελλείμματος. Πράγματι, **η κρατική διαχείριση** του κοινωνικού κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκε στην μεταπολεμική Ελλάδα, διεύρυνε το πεδίο των πελατειακών σχέσεων, με την ενσωμάτωση στους κόλπους της πολιτικής εξουσίας νέων κοινωνικών στρωμάτων, αποδομώντας, ταυτόχρονα σε μεσο-πρόθεσμο επίπεδο τις συνθήκες οικονομικής ευρωστίας του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων. Στην ίδια **κατεύθυνση**, τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, η κρατική διαχείριση του κοινωνικού κεφαλαίου απέβλεπε στην μείωση των ελλειμμάτων του κρατικού προϋπολογισμού, στερώντας την κοινωνική ασφάλιση από μεγαλύτερες πραγματικές αποδόσεις, στο πλαίσιο μίας

αυτοτελούς και ορθολογικής αξιοποίησης των περιουσιακών της στοιχείων.

Ακριβώς αυτή **η συστηματική αποστέρηση πόρων** του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων από την πραγματοποιούμενη κρατική διαχείριση του κοινωνικού κεφαλαίου, σε συνδυασμό με τη μη είσπραξη νομοθετημένων εσόδων της κοινωνικής ασφάλισης (εισφοροδιαφυγή - 6 δις ευρώ στο ΙΚΑ, 2012), την μη ένταξη 1,5 εκατ. απασχολούμενων, ελλήνων και μεταναστών στην κοινωνική ασφάλιση (μερική ή συνολική ανασφάλιστη εργασία), με την περιορισμένη χρηματοδοτική συμμετοχή του κρατικού προϋπολογισμού στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και με την απώλεια πόρων (9 δις ευρώ, 2019) από την αύξηση της ανεργίας, την εκ περιτροπής απασχόληση, τη διεύρυνση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης και την μείωση των μισθών έχει συρρικνωθεί σε σημαντικό βαθμό η χρηματο-οικονομική του κατάσταση.

Παράλληλα, **η σύνδεση** της χρηματοδότησης και των οικονομικών του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων με τους όρους που εμπεριέχονται (Μνημόνιο

1 και Μνημόνιο 2) και εφαρμόζονται στην Ελλάδα τα τελευταία τέσσερα χρόνια (2009-2012), επιδιώκοντας τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος και χρέους, μεταξύ των άλλων, με τη μείωση των μισθών και των συντάξεων τουλάχιστον κατά 30%, τη μείωση των κοινωνικών δαπανών και τη συρρίκνωση του κοινωνικού, κράτους, δημιουργούν συνθήκες μετάβασης από την ασφάλεια της κοινωνικής προστασίας στην σταδιακή μεταμόρφωση της κοινωνικής ασφάλισης σε εξατομικευμένη και ιδιωτικοποιημένη ασφάλιση.

Ειδικότερα, **οι κατευθύνσεις** αυτές ενσωματώθηκαν στην κοινωνικο-ασφαλιστική νομοθεσία της χώρας μας με διαδοχικές νομοθετικές παρεμβάσεις από το 2009 μέχρι σήμερα[1], με άμεσο αποτέλεσμα τη μείωση των συντάξεων (κύρια, επικουρική, εφάπαξ) αλλά και τη μεσομακροπρόθεσμη, αφού όπως προβλέπεται (Ν. 3863/10) την περίοδο 2010-2060, οι δαπάνες συντάξεων δεν θα πρέπει να υπερβούν τις 2,5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, την στιγμή που την περίοδο αυτή ο αριθμός των συνταξιούχων στη χώρα μας θα αυξηθεί κατά 70%. Όμως, η επιστημονική έρευνα στην Ελλάδα και την Ευρώπη έχει αποδείξει ότι η διαχειριστική και περιοριστική αυτή προσέγγιση και κοινωνικο-ασφαλιστική πολιτική αδυνατεί να αντιμετωπίσει τις πολύπλευρες διαστάσεις της μακροχρόνιας οικονομικής βιωσιμότητας και κοινωνικής αποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Και τούτο γιατί η εφαρμοζόμενη κοινωνικο-ασφαλιστική πολιτική, εμπεριέχει ένα σοβαρό γενετικό λάθος στη σύλληψη, στα μέσα και στους στόχους, το οποίο συνίσταται στον εσφαλμένο ορισμό του προβλήματος. Πράγματι, **το πρόβλημα** στην κοινωνική αποτελεσματικότητα και στην οικονομική βιωσιμότητα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα και στην Ευρώπη δεν είναι, για παράδειγμα, το προσδόκιμο ζωής, το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης, το ύψος των συντάξεων, των κοινωνικών δαπανών, κλπ. Το πρόβλημα, ιδιαίτερα σήμερα είναι, ουσιαστικά, η παρατεταμένη οικονομική κρίση και ύφεση, η απουσία δυναμικής ανάπτυξης, οι πτωτικές εξελίξεις της απασχόλησης, οι αυξητικές τάσεις της ανεργίας, η ανισοκατανομή του εισοδήματος, η σταδιακή μείωση της κρατικής επιχορήγησης, κλπ και για την Ελλάδα το πρόβλημα επιπλέον είναι, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, η ανορθολογική διαχείριση των πόρων του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης (απώλειες πόρων 1950-1985 ύψους 58 δις ευρώ) που έχει ως αποτέλεσμα την ανησυχητική συρρίκνωση του αποθεματικού της κεφαλαίου. Έτσι, **οι νομοθετικές παρεμβάσεις** που συντελέσθηκαν τα τελευταία 20 χρόνια (1990-2008) στην Ελλάδα και στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρά τη μείωση του επιπέδου των συντάξεων από 7% έως 20%, δεν κατόρθωσαν να «θωρακίσουν» την οικονομική κατάσταση των κοινωνικο-ασφαλιστικών συστημάτων ενόψει των νέων δεδομένων και προκλήσεων της κρίσης και ύφεσης. Όμως, παρόλα αυτά η Πράσινη Βίβλος (2011) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα ευρωπαϊκά συνταξιοδοτικά συστήματα αναφέρεται κυρίως, μεταξύ των άλλων, στην διαπίστωση των νέων προκλήσεων της οικονομικής κρίσης με βασική κατεύθυνση την «προσαρμογή

1. *Ν3863/2010, Ν 3899/2011, Ν3865/2010, Ν3918/2011, Ν 3918/2011, Ν 4024/2012, Ν 4075/2012, Ν4072/2012, Ν 4038/2012, Ν 4052/2012 κα.*

της εκάστοτε ηλικίας συνταξιοδότησης με το προσδόκιμο ζωής» από τα κράτη-μέλη στην άσκηση της συνταξιοδοτικής πολιτικής. Επιπρόσθετα στην Ελλάδα, η οικονομική κρίση και ύφεση, η μείωση των μισθών, η αύξηση της ανεργίας, η γήρανση του πληθυσμού, η απομείωση (53%) των ομολόγων (24 δις ευρώ)του Ελληνικού Δημοσίου που κατείχαν τα ασφαλιστικά ταμεία, η εισφοροδιαφυγή κλπ. περισφίγγουν απειλητικά την οικονομική κατάσταση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Τα δεδομένα αυτά τα οποία συνιστούν τις σοβαρές αντιφάσεις του προγράμματος λιτότητας της Τρόικα και των ελληνικών κυβερνήσεων (Μνημόνιο 1 και Μνημόνιο 2) με την έννοια ότι αντί να επιτύχουν τον κεντρικό στόχο μείωσης του δημόσιου ελλείμματος και χρέους, **περιπλέκουν** ακόμη περισσότερο τη δημοσιονομική, εισοδηματική, κοινωνική και αναπτυξιακή κρίση της ελληνικής οικονομίας με την παράταση της ύφεσης, την αύξηση της ανεργίας, την μείωση των μισθών, των εισοδημάτων και των συντάξεων επιδεινώνοντας σημαντικά το βιοτικό επίπεδο των πολιτών. Έτσι, η εφαρμοζόμενη **κοινωνικο-ασφαλιστική πολιτική στην Ελλάδα** χαρακτηρίζεται από την ενισχυτική και αναποτελεσματική οικονομικά και κοινωνικά επανάληψη των περιοριστικών πολιτικών της τελευταίας εικοσαετίας στην κατεύθυνση κυρίως: της μείωσης των κύριων, επικουρικών συντάξεων και του εφάπαξ, της μεταβίβασης σημαντικών βαρών στις νέες γενεές, της μεταμόρφωσης του χαρακτήρα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης από διανεμητικό σε κεφαλαιοποιητικό και της διεύρυνσης της εμπορευματοποίησης των δημόσιων και κοινωνικών υπηρεσιών με την ανάληψη της χρηματοδότησης από τους χρήστες με την αύξηση των ιδιωτικών δαπανών των νοικοκυριών, χωρίς ταυτόχρονα η κοινωνικο-ασφαλιστική πολιτική να κερδίζει την μάχη με τα ελλείμματα του κοινωνικο-ασφαλιστικού συστήματος. Στην κατεύθυνση αυτή είναι επίσης χαρακτηριστική η νομοθετική παρέμβαση[2] μείωσης των κύριων συντάξεων κατά 12% σε συντάξεις μεγαλύτερες των 1.300 ευρώ τον μήνα (ΝΑΤ μείωση 7%) που σημαίνει μείωση ανάλογα με το επίπεδο της σύνταξης, από 12 ευρώ έως 240 ευρώ τον μήνα για 451.000 συνταξιούχους (13,6% του συνόλου των συνταξιούχων). Παράλληλα, η μείωση των επικουρικών συντάξεων κατά 10%-20% σημαίνει απώλεια μηνιαίας επικουρικής σύνταξης για 550.000 συνταξιούχους (50% του συνόλου των συνταξιούχων που έχουν επικουρική σύνταξη), ανάλογα με το επίπεδο της επικουρικής σύνταξης από 22,5 ευρώ έως 140 ευρώ. Η εξέλιξη αυτή θα αποφέρει στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης ετήσιους πόρους της τάξης των 450 εκατ. ευρώ και συνιστά το αποτέλεσμα της μη επιλογής υλοποίησης πολιτικών ανασύστασης του κεφαλαιακού αποθέματος της κοινωνικής ασφάλισης με νέους πόρους (ειδική εισφορά στις χρηματιστηριακές συναλλαγές, στα έσοδα από τυχερά παιχνίδια, στα συμβάσεις-παραχωρήσεις δημόσιων έργων, στα έσοδα από ποινές και πρόστιμα, κλπ). Επίσης, η ενοποίηση πέντε επικουρικών ταμείων σε ένα ενιαίο (1/7/2012) ταμείο επικουρικής ασφάλισης μισθωτών (1 εκατ. ασφαλισμένοι, 2,5 εκατ. συνταξιούχοι) με ενοποίηση των περιουσιακών τους στοιχείων, προσδοκά περισσότερο τα πλεονασματικά επικουρικά ταμεία

2. *Ν.3863/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.*

να υποστηρίξουν τα ελλειμματικά, παρά να αποτελέσει εργαλείο οργανωτικής και λειτουργικής ορθολογικής ανασυγκρότησης της επικουρικής ασφάλισης. Τέλος, η λειτουργία ατομικών λογαριασμών στον Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών για την εξασφάλιση, όπως υποστηρίζεται, μεγαλύτερης ανταποδοτικότητας εισφορών (σύστημα προσδιορισμένων εισφορών) - παροχών για τον χρόνο ασφάλισης που έχει διανύσει ο ασφαλισμένος από το 2001 και μετά συνιστά σοβαρή θεσμική ανατροπή στο δημόσιο, κοινωνικό και διανεμητικό ασφαλιστικό σύστημα της χώρας μας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η **επιλογή** αυτή ακολουθεί κατά γράμμα την Έκθεση του ΔΝΤ (23.11.2005) για το συνταξιοδοτικό σύστημα στην Ελλάδα καθώς και την πρόταση της Παγκόσμιας Τράπεζας με τους 3 πυλώνες: i) Κύρια σύνταξη υποβαθμισμένη με σταδιακή απόσυρση της χρηματοδότησης του κράτους, ii) Ατομικοί συνταξιοδοτικοί λογαριασμοί (Ιδιωτική υποχρεωτική ασφάλιση) και iii) Επαγγελματικά Ταμεία (προαιρετική ιδιωτική ασφάλιση). Είναι χαρακτηριστικό ότι το μοντέλο των Ατομικών Λογαριασμών εφαρμόστηκε στην Μαλαισία το 1951, στην Σιγκαπούρη το 1953, στην Ινδία και Ινδονησία το 1950, σε Αφρικανικές χώρες το 1960 καθώς και στην Χιλή. Είναι φανερό ότι με τις εξελίξεις αυτές στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα συντελούνται δύο μορφές αλλαγών: α) παραμετρικές αλλαγές (μείωση συντάξεων) και β) ανατροπή και αλλαγή του μοντέλου του ΣΚΑ με περιορισμό της κρατικής χρηματοδότησης, μείωση των συνταξιοδοτικών δαπανών και επικράτηση της ιδιωτικοποιημένης ασφάλισης.

Η επιδίωξη αυτή ελέγχου αύξησης των συνταξιοδοτικών δαπανών διαμέσου της μεταμόρφωσης, κατά κύριο λόγο, της κοινωνικής ασφάλισης σε ιδιωτικοποιημένη ασφάλιση, ως συμβολή

στον ενδεχόμενο ισοσκελισμό των κρατικών προϋπολογισμών κατά την δεκαετία του 2010, καθώς και στον περιορισμό της απόκλισης του λόγου δημόσιο χρέος προς ΑΕΠ θα αποδειχθεί ανεπαρκής για την διατήρηση της σταθερότητας του δημόσιου χρέους (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, 2007). Οι συντάξεις θα μειωθούν, η εξατομίκευση και η ιδιωτικοποίηση του ασφαλιστικού συστήματος θα διευρυνθούν και η ιδιωτικοποιημένη επικουρική ασφάλιση θα λειτουργεί σε συνθήκες υψηλού κινδύνου στις επενδυτικές της επιλογές, με αποτέλεσμα να περιοριστεί σημαντικά η συμβολή της, στον βαθμό που την αφορά, στην αναδιανομή του εισοδήματος και στην εξασφάλιση συνθηκών κοινωνικής συνοχής.

4.3. ΔΕΚΟ

Το ζήτημα της παραμονής ή και επιστροφής υπό δημόσιο και κοινωνικό έλεγχο των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών αποτελεί σήμερα ένα αναδυόμενο πεδίο συλλογικών διεκδικήσεων στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις τα τοπικά κοινωνικά κινήματα και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Αντίθετα στην Ελλάδα, σε πλήρη αντιδιαστολή με τις προαναφερόμενες εξελίξεις στην Ευρώπη, οι ιδιωτικοποιήσεις δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών συνιστούν βασικό πυλώνα του προγράμματος δημοσιονομικής πειθαρχίας, λιτότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής. **Η θέση της ΓΣΕΕ** για τη ιδιωτικοποίηση των ΔΕΚΟ που προωθεί η τρόικα και η ελληνική κυβέρνηση είναι η διατήρηση του δημόσιου και κοινωνικού τους χαρακτήρα, χωρίς να αποκλείει τη μερική-μειοψηφική μετοχοποίηση, εκεί και μόνο που θεωρείται ως το αναγκαίο μέσο για την ανταγωνιστική επιβίωση της επιχείρησης και όχι για την κάλυψη των ελλειμμάτων του κρατικού προϋπολογισμού ή την αποπληρωμή του δημόσιου χρέους. Ιδιαίτερα, η ευρωπαϊκή και η διεθνής εμπειρία της ιδιωτικοποίησης των δημόσιων επιχειρήσεων ενέργειας, τηλεπικοινωνιών, νερού, κλπ οδήγησε στη δημιουργία ολιγοπωλίων, στη μείωση της απασχόλησης (απολύσεις) και στην επιδείνωση της ποιότητας των παρεχόμενων αγαθών και υπηρεσιών. Η ΓΣΕΕ θεωρεί ότι οι ΔΕΚΟ για να ανταποκριθούν στο ρόλο τους απαιτείται να λειτουργούν αποδοτικά, χωρίς να επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό, παρά μόνο κατά το μέρος που αφορά στην άσκηση αναπτυξιακής και κοινωνικής δραστηριότητας.

4.4. Εισόδημα

Η ΓΣΕΕ και το συνδικαλιστικό κίνημα στην Ελλάδα διεκδικούν πραγματικές αυξήσεις που αντανακλούν και ανταποδίδουν τη συμμετοχή των εργαζομένων στην αύξηση του ΑΕΠ και στην αύξηση της παραγωγικότητας. Στις σημερινές συνθήκες της οικονομικής κρίσης και ύφεσης, της σημαντικής μείωσης του κατώτατου μισθού, της ακύρωσης των Συλλογικών συμβάσεων εργασίας και των Συλλογικών διαπραγματεύσεων, **η ΓΣΕΕ** κοινωνικά, συνδικαλιστικά και νομικά αντιδρά στην εισοδηματική καθίζηση της μισθωτής εργασίας και διεκδικεί την πλήρη αποκατάσταση του εισοδήματος της μισθωτής εργασίας, των συνταξιούχων και των ανέργων.

4.5. Κράτος Πρόνοιας

Οι ασκούμενες πολιτικές δημοσιονομικής λιτότητας στην Ελλάδα (2009-2012) για τον

«εξορθολογισμό», μεταξύ των άλλων, των κοινωνικών δαπανών και των υπηρεσιών υγείας κινούνται, εκ του αποτελέσματος, σε μία ακραία διαχειριστική λογική νεοφιλελεύθερης έμπνευσης που επικεντρώνεται αποκλειστικά στη διοικητική επιβολή των «φτηνότερων λύσεων» με αποτέλεσμα την μετάλλαξη του κράτους πρόνοιας σε κράτος φιλανθρωπίας με ό,τι αυτό αρνητικά συνεπάγεται για το επίπεδο των υπηρεσιών υγείας καθώς και για το επίπεδο υγείας του πληθυσμού. Αυτή η πολιτική μειώνει άμεσα της κοινωνικές δαπάνες και της δημόσιες δαπάνες υγείας με αντίτιμο την υποβάθμιση της ποιότητας, της επάρκειας και της ανταποκρισιμότητας των υπηρεσιών υγείας. **Αντίθετα, η ΓΣΕΕ διεκδικεί το σχεδιασμό και την εφαρμογή εναλλακτικού μοντέλου παροχής υπηρεσιών υγείας το οποίο θα στηρίζεται στις προληπτικές δράσεις και κυρίως στη διασφάλιση της ποιότητας στην εργασία και στον τρόπο καθημερινής διαβίωσης των εργαζομένων αντί της επικρατούσας λογικής διαχείρισης της ασθένειας. Στην κατεύθυνση αυτή προτείνει το εναλλακτικό μοντέλο δημοσίων υπηρεσιών υγείας με κύρια χαρακτηριστικά:**

- Ο σταδιακός αναπροσανατολισμός των δαπανών υγείας της την αναβάθμιση της ποιότητας των ιατρικών υπηρεσιών: α) με την βελτίωση των αμοιβών και των συνθηκών εργασίας των στελεχών υγείας, β) την ενίσχυση της προληπτικής ιατρικής φροντίδας με επικέντρωση στον οικογενειακό γιατρό και το γιατρό εργασίας και γ) την ανάπτυξη ολοκληρωμένων και επαρκών συστημάτων αντιμετώπισης των επειγόντων περιστατικών.
- Η αναδιάταξη των υπηρεσιών υγείας με βάση της προτεραιότητες που αναδεικνύει η κατάρτιση έγκυρου και αξιόπιστου συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάστασης υγείας του πληθυσμού κατά περιφέρεια και δήμο.
- Η συμμετοχή των κύριων χρηματοδοτών (ασφαλισμένοι, εργαζόμενοι εργοδότες) και των χρηστών υγείας (ασθενείς και σύλλογοί της) στα κέντρα λήψης των αποφάσεων.
- Η τακτική επικαιροποίηση και αναδιάταξη των προτεραιοτήτων των προγραμμάτων υγείας με βάση τα κριτήρια του επιπολασμού, της ανταποκρισιμότητας των υπηρεσιών υγείας και του βαθμού ικανοποίησης των χρηστών.
- Η γενναία ενίσχυση της προληπτικής φροντίδας υγείας με την ανάπτυξη της ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής υγείας που εστιάζει σε μέτρα πρόληψης από τη γέννα έως το θάνατο, εξειδικευμένα ανάλογα με τον κύκλο της ζωής, στην οικογένεια, το σχολείο, την εργασία, την τοπική αυτοδιοίκηση και την κοινότητα.

4.6. Μισθοί και ημερομίσθια

Η μείωση των τιμών και η βελτίωση του επιπέδου ανταγωνιστικότητας συντελείται περισσότερο με την αύξηση της παραγωγικότητας, παρά με την μείωση των μισθών-ημερομισθίων και του κόστους εργασίας. Κατά την τετραετία 2005-2008 η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας στην Ελλάδα ανήλθε αθροιστικά σε 6% περίπου, ενώ κατά τις δύο προηγούμενες τετραετίες (2001-2004 και 1997-2000) είχε υπερβεί το 12% για κάθε μία από αυτές. Από το 2008, με την είσοδο της ελληνικής οικονομίας στην ύφεση, η παραγωγικότητα υποχώρησε μαζί με το βαθμό χρησιμοποίησης του παραγωγικού δυναμικού και τη συρρίκνωση του αποθέματος παγίου κεφαλαίου και μειώθηκε σωρευτικά στην τετραετία 2008-2011, κατά 5,6%, με αποτέλεσμα στο τέλος του 2011 να έχει επανέλθει στο επίπεδο του 2003. Η εφαρμογή της ίδιας πολιτικής κατά το 2012, οδήγησε τη μείωση του μοναδιαίου κόστους εργασίας να είναι σημαντική (8% περίπου) με παράλληλη επιδείνωση του επιπέδου ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας από την 90η θέση το 2008 στην 96η θέση το 2012. Οι ίδιες εξελίξεις συντελούνται με την **εισοδηματική ανισότητα** στην Ελλάδα, δεδομένου ότι οι ανισότητες που παρατηρούνται στην εισοδηματική κατανομή υπερβαίνουν κατά πολύ τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, με αποτέλεσμα την ύπαρξη σοβαρού κοινωνικού ελλείμματος. Η ΓΣΕΕ διεκδικεί οι εργαζόμενοι να ωφελούνται από το μερίδιο που τους αναλογεί. Στην κατεύθυνση αυτή διεκδικεί από το κράτος την επιβεβλημένη αναδιανομή του εισοδήματος διαμέσου του φορολογικού συστήματος (σε χρήμα) και του κράτους-πρόνοιας (σε είδος και σε χρήμα) καθώς και την αποκατάσταση του θεσμικού πλαισίου των συλλογικών διαπραγματεύσεων και των Συλλογικών συμβάσεων εργασίας προκειμένου να προωθηθεί η σύγκλιση των πραγματικών μισθών με το μέσο επίπεδο των κρατών-μελών της ευρωζώνης.

4.7. Απασχόληση - Ανεργία

Η μείωση της απασχόλησης κατά την περίοδο (2009-2013) και η ύφεση, δημιούργησαν συνθήκες κατακόρυφης αύξησης του ποσοστού ανεργίας. Η πρόβλεψη της τρόικα και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ποσοστό ανεργίας 15% το 2011 και 19,7% το 2012 δεν επαληθεύτηκαν. Αντίθετα επαληθεύονται οι προβλέψεις του ΙΝΕ για ποσοστά ανεργίας 17,7% το 2011, για 24% (1.200.000 άτομα) το 2012 και για 29% (1.450.000 άτομα) το 2013. Η σημαντική αυτή αύξηση του ποσοστού ανεργίας κατά την περίοδο 2009-2013 και ιδιαίτερα των νέων(15-24 ετών, 56% των ανέργων 2012) και το υψηλό επίπεδο της μακροχρόνιας ανεργίας (62,6%, 2012) έχει προκαλέσει αφενός σημαντική μείωση των πραγματικών μισθών και της αγοραστικής δύναμης τουλάχιστον κατά 30% και αφετέρου ταχεία αποειδίκευση του εργατικού δυναμικού το οποίο αντιστεκόμενο στην τάση αυτή επιλέγει ολοένα και περισσότερο την παρατηρούμενη μετανάστευση εξειδικευμένου δυναμικού προς τις βόρειες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Αυστραλία, τις ΗΠΑ, κλπ. Έτσι, η σημαντική αύξηση της ανεργίας σε συνδυασμό με την αναιμική ανάκαμψη μετά το 2015-2016, δημιουργούν συνθήκες άνεργης ανάκαμψης και διαρθρωτικής ανεργίας δεδομένου ότι η δημιουργία 50.000 νέων θέσεων εργασίας δηλ. 1% του εργατικού δυναμικού προϋποθέτει ετήσια αύξηση

του ΑΕΠ 3,5-4% που η ελληνική οικονομία είναι αρκετά δύσκολο να επιτύχει μέχρι το 2020. Οι δυσμενείς αυτές εξελίξεις επιβάλλουν την ύπαρξη συγκροτημένων, στοχευμένων και αποτελεσματικών πολιτικών για την αύξηση της απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας. Η επιλογή αυτή, κατά την ΓΣΕΕ, απαιτεί τη σύνδεσή της με την οικονομική, επενδυτική, βιομηχανική και γεωργική πολιτική, σε συνδυασμό με την διαμόρφωση της της θεσμοποιημένης εργασιακής και κοινωνικής συνθήκης ρύθμισης της αγοράς εργασίας και των εργασιακών σχέσεων στο πλαίσιο της σχεδίου τεχνολογικής-καινοτομικής ανασυγκρότησης της παραγωγική και κλαδικής βάσης της ελληνικής οικονομίας.

4.8. Εργασιακές σχέσεις

Οι αλλαγές που συντελούνται στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα στο πλαίσιο του Μνημονίου 1, Μνημονίου 2 και Μνημονίου 3 για τη «διάσωση της ελληνικής οικονομίας» έχουν οδηγήσει και οδηγούν σε πλήρη απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και σε πλήρη απαξίωση της εργασίας. Ουσιαστικά πρόκειται για ένταση απορρυθμιστικών αλλαγών, ποσοτικά και ποιοτικά, στο πεδίο των εργασιακών σχέσεων που συντελούνται κατά την τελευταία εικοσαετία στην Ελλάδα, με σταδιακές και συμπληρωματικές παρεμβάσεις, με άξονα την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη μείωση του εργασιακού «κόστους» και με βασικό εργαλείο την θεσμοθέτηση μεγάλης δέσμης μέτρων για την ενθάρρυνση και ανάπτυξη της ευελιξίας της εργασίας. Στην κατεύθυνση αυτή, οι ασκούμενες πολιτικές στο πεδίο των εργασιακών σχέσεων, ιδιαίτερα κατά την περίοδο 2009-2013, έχουν δημιουργήσει μία νέα κατάσταση απορρύθμισης του μεταπολεμικού εργασιακού προτύπου στην Ελλάδα νεοφιλελεύθερης έμπνευσης και κρατικής παρέμβασης ακύρωσης του εργατικού δικαίου με την εκτροπή του από την προστασία του αδύνατου πόλου της εργασιακής σχέσης σε όφελος της ενίσχυσης της θέσης του εργοδότη. Πιο συγκεκριμένα, οι συντελούμενες αλλαγές απορρυθμίζουν τέσσερις βασικούς άξονες του περιεχομένου της μισθωτής εργασίας με: α) την υποβάθμιση του ρόλου της πλήρους και σταθερής απασχόλησης υπέρ των ευέλικτων μορφών απασχόλησης που συνεπάγονται περιορισμένες αμοιβές και δικαιώματα, β) την αποδιάρθρωση του τρόπου διαμόρφωσης των συλλογικών συμβάσεων εργασίας και του τρόπου καθορισμού των αποδοχών, γ) την εντατικοποίηση του χρόνου εργασίας με την απόλυτη προσαρμογή του στις ανάγκες της επιχείρησης και δ) την άμβλυνση των όρων προστασίας και μείωσης των αποζημιώσεων στις απολύσεις.

Την εκτροπή και πλήρη αυτή απορρύθμιση αντιπαλεύει η ΓΣΕΕ τα τελευταία τέσσερα χρόνια συνδικαλιστικά, κοινωνικά και νομικά και θα συνεχίσει να αντιπαλεύει κατά το επόμενο χρονικό διάστημα με κεντρικό στόχο την διαμόρφωση μίας νέας θεσμοποιημένης εργασιακής και κοινωνικής συνθήκης ρύθμισης της αγοράς εργασίας και των εργασιακών σχέσεων.

4.9. Διακρίσεις στην Εργασία

Η ΓΣΕΕ διεκδικεί την υλοποίηση της στρατηγικής «καμιά διάκριση και κανένας αποκλεισμός από την εργασία».

Στο πλαίσιο αυτό, η ΓΣΕΕ υποστηρίζει ότι θα πρέπει να δοθεί έμφαση σε **τρεις κατηγορίες δράσεων: α)** δράσεις για την αλλαγή των στάσεων του γενικού πληθυσμού με εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης αναφορικά με το δικαίωμα της ισότητας και της μη διάκρισης. **β)** δράσεις για την αλλαγή συμπεριφορών στους φορείς που συναλλάσσονται με τα θιγόμενα άτομα. και **γ)** θετικές δράσεις για ειδικές ομάδες που χρήζουν ιδιαίτερης ενίσχυσης (π.χ. τσιγγάνοι, Πομάκοι μετανάστες).

Παράλληλα η ΓΣΕΕ διεκδικεί **συγκεκριμένες δράσεις** για την εξάλειψη των εργασιακών διακρίσεων που υφίστανται εργαζόμενοι που προέρχονται από διαφορετικές ομάδες στην κατεύθυνση:

- Αναβάθμισης του θεσμικού και ελεγκτικού πλαισίου.
- Δημόσιων παρεμβάσεων και πολιτικών δημόσιου χαρακτήρα.

4.10. Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ)

Για τα συνδικάτα και τους εργαζόμενους η κατάσταση στην αγορά εργασίας σχετικά με τις εργασιακές σχέσεις και την τήρηση της νομοθεσίας, αποτελεί πρώτης προτεραιότητας θέμα προς άμεση αντιμετώπιση. Σήμερα στην αγορά εργασίας επικρατεί η πλήρης απορρύθμιση και η ακύρωση της Εργατικής Νομοθεσίας.

Παράλληλα, η αναβάθμιση και η ανάπτυξη του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας (ΣΕΠΕ) αποτελεί επιτακτική καιόμενη διεκδικητική επιλογή, προκειμένου να ανακοπεί το απαράδεκτο φαινόμενο της παρανομίας και της εκτεταμένης μαύρης και ανασφάλιστης εργασίας.

4.11 Η μετανάστευση στην Ελλάδα

Η ΓΣΕΕ σε συνεργασία με τους αναγνωρισμένους συλλόγους των μεταναστών έχει την τελευταία εικοσαετία πρωτοστατήσει στην νομιμοποίηση του συνόλου των μακροχρόνια εγκαταστημένων μεταναστών καθώς και στην φροντίδα για τα ζητήματα που αφορούν τους μετανάστες δεύτερης γενιάς με προτεραιότητα την άρση των θεσμικής φύσης εμποδίων στην εκπαίδευση και την απασχόλησή τους.

Το συνδικαλιστικό κίνημα στην Ελλάδα θεωρώντας τους μετανάστες ισότιμους πολίτες και τη χώρα μας ουραγό αναφορικά με τα δικαιώματα των μεταναστών, χαρακτήρισε ως θετική την νομοθεσία για την χορήγηση της ελληνικής ιθαγένειας στα παιδιά (δεύτερης και τρίτης γενιάς) των μεταναστών που έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα και έχουν φοιτήσει σε ελληνικά σχολεία.

Η ΓΣΕΕ θεωρεί ότι η ένταξη των μεταναστών στην ελληνική οικονομία και κοινωνία δεν επιτυγχάνεται μόνο με την χορήγηση ιθαγένειας. Απαιτείται παράλληλα ανάπτυξη πολιτικών αναφορικά με την νόμιμη πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας, την απόκτηση κοινωνικών δικαιωμάτων, την πολιτική συμμετοχή, την μακρά διαμονή, την οικογενειακή επανένωσης και την προστασία κατά των διακρίσεων.

Τα συνδικάτα θεωρούν και διεκδικούν ότι η ένταξη των μεταναστών δε μπορεί να αποτελεί ζήτημα δημόσιας τάξης αλλά ζήτημα διαμόρφωσης και υλοποίησης μίας ολοκληρωμένης μεταναστευτικής πολιτικής ένταξης των μεταναστών, με κεντρικά χαρακτηριστικά τα κοινωνικά δικαιώματα,

την οργάνωση και ρύθμιση της λειτουργίας της αγοράς εργασία με τα οποία θα αντιμετωπισθεί η γκετοποίηση, ο ρατσισμός και οι διακρίσεις σε βάρος των μεταναστών στις διάφορες πτυχές της κοινωνικής ζωής.

4.12. Εργαζόμενη Γυναίκα

Διεκδικούμε τη θεσμοθέτηση διατάξεων και τη λήψη μέτρων, που θα ανοίγουν τους ορίζοντες στις εργαζόμενες για ισότιμη συμμετοχή στην εργασία, στα κέντρα λήψης αποφάσεων, στην παραγωγή, στα οικονομικά και κοινωνικά αποτελέσματα και στις κοινωνικές οργανώσεις. Όμως εκτός από τα μέτρα για την καταπολέμηση της ανεργίας των γυναικών **διεκδικούμε** την υλοποίηση μέτρων συμφιλίωσης της εργασιακής και οικογενειακής ζωής των γυναικών καθώς και την ανάπτυξη και αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών. **Στην κατεύθυνση αυτή διεκδικούμε:**

- Την κατάργηση των διακρίσεων στην εργασία, αμοιβή, εκπαίδευση.
- Την πλήρη ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας, δεδομένου ότι η κυρίαρχη μορφή απασχόλησής τους είναι η μερική, προσωρινή και εποχική απασχόληση.
- Τη λήψη πρόσθετων μέτρων για την προστασία της μητρότητας (άδεια μητρότητας, γονικές άδειες κλπ).
- Τη δημιουργία και στήριξη κέντρων εξωσχολικής πρωτοβουλίας, με πρωτοβουλίες Κράτους, Εργατικών Κέντρων - Κοινωνικών Φορέων.

- Την επέκταση του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου και την απρόσκοπτη λειτουργία των παιδικών σταθμών προκειμένου, εκτός των άλλων, να βελτιωθούν οι συνθήκες συμφιλίωσης της εργασίας και της οικογένειας για την εργαζόμενη γυναίκα.

4.13. Εργαζόμενη νεολαία

Ιδιαίτερο βάρος απαιτείται να δοθεί στην εργαζόμενη νεολαία καθώς και στην αντιμετώπιση των συνθηκών αβεβαιότητας και της εργασιακής ανασφάλειας που αντιμετωπίζει στην αγορά εργασίας και στο εισόδημα, είτε με την μείωση του κατώτερου μισθού κατά 32% για τους νέους, είτε με την ευελιξία και την προσωρινότητα της απασχόλησής τους. Το δικαίωμα στη ζωή, τη μόρφωση, την εργασία, το εισόδημα, την ειδίκευση, τον ελεύθερο χρόνο, τον πολιτισμό, τη δημιουργία, την άθληση, την ψυχαγωγία των νέων ανθρώπων πρέπει να γίνει άμεσα και έμπρακτα σεβαστό.

Η ΓΣΕΕ υποστηρίζει την άρση όλων των θεσμικής φύσεως εμποδίων της εργαζόμενης ή μη νεολαίας, των μεταναστών (δεύτερη γενιά), ιδιαίτερα στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, την ειδίκευση και την απασχόλησή τους.

4.14. Δια βίου εκπαίδευση. Κατάρτιση, Απασχόληση

Επιδίωξη του συνδικαλιστικού κινήματος είναι η εκπαίδευση, η δια βίου εκπαίδευση και η κατάρτιση να συναρθρώνονται σε μια ολότητα, εντός της οποίας συνυπάρχουν στόχοι (κοινωνικοί και οικονομικοί) ανάπτυξης και αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού ως πολίτες, εργαζόμενοι και παραγωγοί. Τα πεδία αυτά (εκπαίδευση,

δια βίου μάθηση και κατάρτιση) πρέπει να αποτελούν κατοχυρωμένα δικαιώματα του πολίτη και όχι «διαπραγματεύσιμα» αγαθά.

Επιδίωξη επίσης αποτελεί η εκπαίδευση να παραμείνει δημόσιο αγαθό και να ενισχυθούν οι κοινωνικές διαστάσεις της δια βίου μάθησης και της κατάρτισης, έτσι ώστε να συνθέτουν ένα πλέγμα πολιτικών, μια εκπαιδευτική ολότητα, δικαίωμα των πολιτών για την ατομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Θέση της ΓΣΕΕ είναι ότι η κατάρτιση πρέπει να οικοδομείται πάνω στην εκπαίδευση. Η δια βίου μάθηση να συμπληρώνει τα κενά και να συμβάλλει στην αποκατάσταση των ανισορροπιών καθώς και στην άμβλυνση των αδικιών που, όπως σε κάθε σύστημα, εμπεριέχονται, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, και σε αυτό της εκπαίδευσης.

4.15. Συνδικαλιστική Εκπαίδευση

Η ΓΣΕΕ, θεωρεί ότι, η συνδικαλιστική επιμόρφωση δεν μπορεί παρά να είναι ουσιαστικά **πολιτική εκπαίδευση**, δηλαδή να έχει ως στόχο την «επικαιροποίηση» των δεδομένων και του περιεχομένου της δράσης των συνδικάτων για βελτίωση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης. Ως εκ τούτου αποβλέπει στην:

- δημιουργία και ανάπτυξη κριτικής συνείδησης.
- ενίσχυση της δυνατότητας επεξεργασίας και λήψης αυτόνομων αποφάσεων.
- διέγερση της διάθεσης και την δημιουργία περιβάλλοντος για συμμετοχή και δραστηριοποίηση των νέων μελών των συνδικάτων και των εργαζομένων γενικότερα.
- την κατανόηση της στρατηγικής και των επιδιώξεων που θέτει η ΓΣΕΕ.
- δημιουργία του απαραίτητου κλίματος και την ευαισθητοποίηση των συνδικάτων (στελέχη, μέλη) και των εργαζομένων.

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της συνδικαλιστικής επιμόρφωσης, όπως την προηγούμενη περίοδο, συντονίζει και πραγματοποιεί με διάφορους τρόπους το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ, και βασίζεται στο σύνολο των εμπειριών, γνώσεων, απόψεων που αναπτύχθηκαν – αναπτύσσονται στο εσωτερικό του κινήματος και στην καθοδηγητική ευθύνη του βασικού πυρήνα των στελεχών της ΓΣΕΕ.

4.16. Υγιεινή και Ασφάλεια στους χώρους εργασίας

Η βελτίωση της λειτουργίας της Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας της Γ.Σ.Ε.Ε. αποτελεί την αναγκαία προϋπόθεση αναβάθμισης των δομών υποστήριξης των θέσεων του σ.κ. Παράλληλα, η αναγκαιότητα για τη βελτίωση των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εργασίας επιβάλλει την διεκδίκηση προώθησης:

- της υλοποίησης και της έντασης των ελέγχων εφαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας για την υγιεινή και ασφάλεια στους χώρους εργασίας.
- της δημιουργίας επιτροπών Υ-Α σε όλους τους χώρους εργασίας.
- της ανάπτυξης και αναβάθμισης του ρόλου των επιθεωρητών εργασίας στην κατεύθυνση των προτάσεων της Συνομοσπονδίας.

4.17. Κοινωνία αλληλεγγύης και ισότητας

Η ΓΣΕΕ με τις διεκδικήσεις και τις προτάσεις της συμβάλλει στην βελτίωση των συνθηκών Κοινωνικής Αλληλεγγύης στην χώρα μας.

Στην κατεύθυνση αυτή το συνδικαλιστικό κίνημα διεκδικεί:

- Την αναβάθμιση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και του ΕΟΠΠΥ, με την αύξηση των δημοσίων δαπανών την ορθολογική κατανομή και αξιοποίηση των πόρων καθώς και στον σχεδιασμό και την υλοποίηση νέων προτεραιοτήτων στην κατεύθυνση της ποιότητας, της ισότητας στην παροχή των υπηρεσιών υγείας, της πρόληψης και της προαγωγής υγείας.
- Την αναβάθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης με την συνεπή χρηματοδότησή του από το κράτος, προκειμένου να βελτιώνει το επίπεδο των παροχών του και να εξασφαλίζει την ασφάλεια και σιγουριά στους απόμαχους της εργασίας.
- Την ενίσχυση της Πρόνοιας για τους ηλικιωμένους, τα μειονεκτούντα άτομα και εκείνα που κινδυνεύουν με κοινωνικό αποκλεισμό.
- Την εφαρμογή μιας πολιτικής ενίσχυσης της λαϊκής –εργατικής στέγης.
- Την αντιμετώπιση των προβλημάτων των εξαρτημένων ατόμων στους χώρους εργασίας.
- Την εφαρμογή μέτρων που αφορούν τη διάσωση του φυσικού περιβάλλοντος και την προστασία του από τους βιομηχανικούς ρύπους, σε συνδυασμό με την βελτίωση των συνθηκών του εργασιακού περιβάλλοντος.

4.18. Κοινωνικές Συμμαχίες

Για τη ΓΣΕΕ, η οικοδόμηση **των κοινωνικών συμμαχιών** αποκτά μόνιμα και σταθερά χαρακτηριστικά όταν στηρίζεται πάνω σε κοινά συμφέροντα και επιδιώξεις χωρίς αντιστοιχίσεις πίσω από τα προβλήματα και τις ανάγκες μιας ή ενός στρώματος. Η υπεράσπιση της ειρήνης, τα οικολογικά προβλήματα, η χωροταξία, το νέφος, το συγκοινωνιακό, η κατοικία, η παιδεία, η υγεία, η κοινωνική ασφάλιση, η ανεργία, ο κοινωνικός αποκλεισμός, οι διακρίσεις, ο εκδημοκρατισμός, ο πολιτισμός κλπ. ενδιαφέρουν το ίδιο και μπορούν να κινητοποιούν, τόσο την εργατική τάξη, όσο και τους αγρότες, τους ΕΒΕ και τα άλλα κοινωνικά στρώματα, τον κάθε πολίτη.

Η οικονομική κρίση, η ανάσχεση της ύφεσης, η αποτροπή της λιτότητας, η μεταμόρφωση και ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός της παραγωγικής βάσης της χώρας, η φορολογική μεταρρύθμιση, η κοινωνική πολιτική, οι πολιτικές απασχόλησης, η εισοδηματική πολιτική, η καταπολέμηση της ανεργίας, η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση, η καινοτομία, η γνώση, η έρευνα, κλπ. αποτελούν επίσης σημαντικά ζητήματα να δραστηριοποιούν εξίσου την εργατική τάξη και τα άλλα κοινωνικά στρώματα για την αντιμετώπισή τους.

Η εργατική τάξη και τα συνδικάτα χρειάζεται με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο να αποδείξουν τη δυνατότητά τους να συσπειρώνουν γύρω από κοινούς στόχους, τα άλλα κοινωνικά κινήματα (φοιτητικό, καταναλωτικό, κλπ.), αλλάζοντας τους

συσχετισμούς σε όφελος των δυνάμεων της προόδου και της εργασίας.

Στην κατεύθυνση αυτή σημαντικό ρόλο μπορούν και πρέπει να παίξουν η Γ.Σ.Ε.Ε. και τα Εργατικά Κέντρα της κάθε πόλης τα οποία πρέπει να γίνουν ο πόλος συσπείρωσης των αγροτών και των ΕΒΕ γύρω από τα σημαντικά προβλήματα σε περιφερειακό, νομαρχιακό και τοπικό επίπεδο.

4.19. Διεθνείς σχέσεις και διεθνείς προσανατολισμοί της ΓΣΕΕ

Στο θέμα των "Διεθνών Σχέσεων" η Γ.Σ.Ε.Ε. υπογραμμίζει την αναγκαιότητα διεύρυνσης της διεθνούς στρατηγικής της, δεδομένου ότι η παραπέρα ανάπτυξη των διεθνών σχέσεων κρίνει τελικά, σε διεθνές επίπεδο, το ειδικό βάρος της κάθε συνδικαλιστικής οργάνωσης.

Επισημαίνουμε επίσης:

- Την αναγκαιότητα παραπέρα ανάπτυξης των διμερών σχέσεων με όλα τα συνδικάτα των κρατών –μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και αυτών της **Ανατολικής** και **Κεντρικής Ευρώπης, της Μαύρης Θάλασσας και της Βαλκανικής.**
- Την ανάπτυξη των σχέσεων και με τα συνδικάτα όλων των χωρών που περιβάλλουν τη Μεσόγειο Θάλασσα.
- Τη διεύρυνση της αμφίδρομης πληροφόρησης με την δημιουργία ενός δικτύου επικοινωνίας και ενημέρωσης μεταξύ της Γ.Σ.Ε.Ε. και των άλλων συνδικάτων, γύρω από τις οικονομικές εξελίξεις καθώς και των εξελίξεων που αφορούν σε θέματα όπως τις συλλογικές συμβάσεις, την αγορά εργασίας, τις εξελίξεις σε ασφαλιστικά εργασιακά δικαιώματα, την εργατική νομοθεσία, τον χρόνο εργασίας, κλπ.

Η Γ.Σ.Ε.Ε. ως φορέας που εκφράζει όλους τους εργαζόμενους, στηρίζει κάθε προσπάθεια για την προώθηση των εθνικών μας θεμάτων, που είναι σύμφωνες με τα συμφέροντα του λαού και της χώρας.

Είναι σταθερός ο προσανατολισμός της ΓΣΕΕ στην υπεράσπιση της εθνικής μας ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας της πατρίδας μας, από κάθε έξωθεν απειλή. Απαιτεί την ανάγκη της άμεσης επίλυσης του Κυπριακού σύμφωνα με τις αποφάσεις του ΟΗΕ.

Υποστηρίζει και συμμετέχει σε κάθε ενέργεια που προωθεί τη διασφάλιση της ειρήνης (με τρόπους που να σέβονται και τα δικαιώματα των λαών). Θεωρούμε αναγκαία την προώθηση του διαλόγου ως του πιο αποτελεσματικού και δυναμικού μέσου ειρηνικής συνεργασίας και συνύπαρξης των λαών της Βαλκανικής ή άλλων περιοχών του πλανήτη και ως κατηγορηματική απάντηση στις δυνάμεις που προσπαθούν να επιβάλλουν την θέλησή τους, ερήμην των λαών, με στρατιωτικές επιθέσεις και βομβαρδισμούς, καταστρέφοντας το υλικο-τεχνικό και κοινωνικό κεφάλαιο χωρών και περιοχών, σπέρνοντας την φτώχεια, τον απεμπλουτισμένο όλεθρο και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Εκφράζουμε την αλληλεγγύη μας στους αγώνες των λαών που αγωνίζονται για την αυτοδιάθεσή τους, για την υπεράσπιση ανεξαρτησίας και των δημοκρατικών τους θεσμών. Παράλληλα, εκφράζουμε και την αντίθεση μας σε εθνικιστικές λογικές, ξενοφοβίες, ρατσισμούς και φανατισμούς, που δημιουργούν επικίνδυνα φαινόμενα

και απειλούν την ειρηνική συνεργασία και συνύπαρξη των λαών, την δημοκρατική και κοινωνική συνοχή.

Υποστηρίζουμε την διαμόρφωση διεθνών κοινωνικών σταθερών, προκειμένου να αποτραπεί η χρησιμοποίηση των αμοιβών, του ωραρίου, των σχέσεων εργασίας, των κοινωνικών δικαιωμάτων και των εργασιακών συνθηκών των εργαζομένων ως παράγοντες κοινωνικού ντάμπινγκ των χωρών τους.

Η χώρα μας προσηλωμένη στη δημοκρατία, την ειρηνική συνεργασία και συνύπαρξη των λαών, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμβάλλει στην προώθηση της ειρήνης, της συνεργασίας και της ανάπτυξης στην περιοχή των Βαλκανίων και της Νοτιο-Ανατολικής Μεσογείου, προκειμένου να δημιουργούν συνθήκες φιλίας και ανάπτυξης ενός μαζικού και ειρηνικού μετώπου κατά του ρατσισμού, του φανατισμού και της ξενοφοβίας.

4.20. Διεθνές Γραφείο Εργασίας

Η συμμετοχή της ΓΣΕΕ στη Σύνοδο του ILO, με τη σοβαρότητα και την ουσιαστικότητα της παρουσίας των αντιπροσώπων της Συνομοσπονδίας, αποτέλεσε μία σημαντική προστιθέμενη αξία της ΓΣΕΕ στο πλαίσιο της προσφυγής της κατά των μνημονιακών μέτρων που έχουν επιβληθεί σε βάρος των ελλήνων εργαζομένων από τον Ιανουάριο του 2010 μέχρι σήμερα. Στο μέλλον επιβάλλεται η περισσότερο ενεργή και αποτελεσματική συμμετοχή της ΓΣΕΕ στο ILO, προκειμένου να προωθηθούν πιο ενεργά τα προβλήματα των ελλήνων εργαζομένων στα όργανα του ILO.

4.21. Ινστιτούτο Εργασίας

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, με την είσοδό του στην τρίτη δεκαετία της λειτουργίας και της δράσης του, έχει καταξιωθεί στην συνείδηση των εργαζομένων και της ελληνικής κοινωνίας γενικότερα, ότι αποτελεί έναν ερευνητικό, εκπαιδευτικό και επιμορφωτικό φορέα, επιστημονικά έγκυρο και κοινωνικά ωφέλιμο. Στο πλαίσιο αυτό το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ και η επιστημονική δυναμική που έχει αναπτύξει, εκτός των άλλων δραστηριοτήτων, με το Παρατηρητήριο δημοσιονομικών, οικονομικών και κοινωνικών εξελίξεων, το οδηγούν αντικειμενικά στο μέλλον να εντείνει τις προσπάθειές του, προκειμένου να συνεχίσει να ανταποκρίνεται στο ρόλο του ως εργαλείο στην υπηρεσία της Γ.Σ.Ε.Ε. και του σ.κ., συμβάλλοντας:

- Στην επιστημονική τεκμηρίωση των θέσεων της Γ.Σ.Ε.Ε. όχι μόνο στα θέματα θεσμικού ή διαρθρωτικού χαρακτήρα αλλά και σε θέματα τρέχουσας και μεσομακροπρόθεσμης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής.
- Στην επαφή, στη συνεργασία και στην ανταλλαγή εμπειριών των συνδικάτων της χώρας μας με τα συνδικάτα, τα Πανεπιστήμια, τα εργατικά κέντρα και τα Ινστιτούτα Εργασίας άλλων χωρών πάνω σε ζητήματα που απασχολούν τους εργαζόμενους.
- Στην ενεργή σύνδεση του σ.κ με τον κόσμο της επιστήμης, ερευνητικά κέντρα, πανεπιστήμια κλπ.
- Στην προβολή της θέσης των συνδικάτων για την επαγγελματική κατάρτιση και την συνδικαλιστική επιμόρφωση, προκειμένου οι πρωτοβουλίες και η δράση του ΙΝΕ να εντάσσονται στις ιεραρχήσεις των προβλημάτων, στη στρα-

τηγική και τις επιλογές της Γ.Σ.Ε.Ε., και να δημιουργούν τις προϋποθέσεις για νέες επιθετικές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων των εργαζομένων, των ανέργων, των συνταξιούχων και της χώρας μας.

- Στην τεχνική και επιστημονική υποστήριξη της ΓΣΕΕ στο πλαίσιο σύσφιξης και αναβάθμισης των σχέσεων της Γενικής Συνομοσπονδίας με τα συνδικάτα των άλλων χωρών της Ε.Ε. των χωρών που περιβάλλουν τη Μεσόγειο, της Κεντρικής, της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης, των Βαλκανίων και της Μαύρης Θάλασσας.
- Στην ενίσχυση του κύρους της ΓΣΕΕ, με την επιστημονική και τεχνική πληρότητα της έρευνας και τεκμηρίωσης των θέσεων και διεκδικήσεων της Συνομοσπονδίας, καθώς και με την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του ΙΝΕ, σε εθνικό αλλά και στο ευρύτερο ευρωπαϊκό συνδικαλιστικό και κοινωνικο-πολιτικό χώρο, στα πλαίσια της δράσης και της συμβολής των ελληνικών συνδικάτων στο ευρωπαϊκό συνδικαλιστικό κίνημα.

4.22. Το μέλλον του Συνδικαλιστικού κινήματος

Το συνδικαλιστικό κίνημα στην Ελλάδα την τελευταία, μετά το 34ο Συνέδριο, περίοδο (2010-2013) με την εφαρμογή της πολιτικής της «εσωτερικής υποτίμησης» διαμέσου των εφαρμοζόμενων μέτρων λιτότητας (τρία Μνημόνια) της τρόικα και των ελληνικών κυβερνήσεων που στοχεύουν, μεταξύ των άλλων, στην πλήρη απαξίωση της εργασίας αλλά και στην υπονόμευση της συνδικαλιστικής δράσης αντιπαλεύει με τις μαζικές κινητοποιήσεις του, τις προτάσεις του, και τις διεκδικήσεις του τις ασκούμενες πολιτικές, παράλληλα και με διεθνείς και εθνικές προσφυγές αντισυνταγματικότητας, παραβίασης των κοινωνικών δικαιωμάτων και των διεθνών συμβάσεων εργασίας.

Έτσι, στις συνθήκες αυτές το συνδικαλιστικό κίνημα έχει εισέλθει σ' ένα δρόμο υπαρξιακών προκλήσεων με την έννοια της μετατόπισης του κέντρου βάρους από την συλλογική θεσμική σχέση του εργαζομένου με το συνδικάτο στην άτυπη και μη θεσμική σχέση με τον εργοδότη. Το αποτέλεσμα αυτό των βίαιων αλλαγών πυροδοτείται από την διάβρωση της συλλογικότητας, την ενδυνάμωση της ατομικότητας, την συρρίκνωση της κοινωνικής αλληλεγγύης, την διεύρυνση των συνθηκών αποδυνάμωσης και απομαζικοποίησής του, που απορρέουν από την αύξηση της ανεργίας, την ακύρωση των συλλογικών διαπραγματεύσεων και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, την ευελιξία στην απασχόληση και στις εργασιακές σχέσεις, τη μείωση των κατώτερων μισθών με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου που συμπαρασύρει πτωτικά και το μέσο μισθό, τις απολύσεις, τη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό, την εξατομίκευση, κλπ. Έτσι, κατ' αυτόν τον τρόπο συντελείται η μετατόπιση των κοινωνικο-οικονομικών διεργασιών και προσδοκιών από συλλογικές σε ατομικές επιχειρηματικές διεργασίες και προσδοκίες με ότι αυτό αρνητικά συνεπάγεται για την κοινωνική, εργασιακή και συνδικαλιστική συνοχή και συγκρότηση. Η **ΓΣΕΕ** με την αγωνιστική και διεκδικητική της δράση αντιστάθηκε καθ' όλη αυτή την περίοδο της λιτότητας σε περιβάλλον οικονομικής

κρίσης και ύφεσης στην επιβολή αυτών των μέτρων, τόσο κοινωνικά, όσο και νομικά στην Ελλάδα (ΣτΕ), στην Ευρώπη (ΣΕΣ) και διεθνώς (ΔΓΕ, ΔΣΣ) με αποτέλεσμα, μεταξύ των άλλων, να αναδείξει και να συνειδητοποιήσει τους εργαζόμενους, τη νεολαία, τους ανέργους, τους συνταξιούχους και γενικότερα την ελληνική κοινωνία ότι η πολιτική των περικοπών, της ύφεσης και της ανεργίας για την διαχείριση των δημοσίων ελλειμμάτων και του δημόσιου χρέους είναι αναποτελεσματική, ανάλγητη και αδιέξοδη.

Επιπλέον, η εμπιστοσύνη με την οποία η ελληνική κοινωνία περιβάλλει τα συνδικάτα εκφράζει τη συλλογική δυναμική και την αναγκαιότητα ενωτικής αντιμετώπισης των υπαρξιακών προκλήσεων που τίθενται στο συνδικαλιστικό κίνημα, προς την κατεύθυνση μετάλλαξής του από κοινωνικούς φορείς διεκδίκησης και κοινωνικού ελέγχου σε υπηρεσίες παροχής πληροφόρησης και ενημέρωσης των εργαζομένων, των ανέργων και των συντάξεων. **Η αποτροπή** μίας τέτοιας προοπτικής προϋποθέτει στα συνδικάτα να αποδειχθούν οι ποιο μαζικοί πόλοι διεκδίκησης λύσεων, πολιτικών και στρατηγικών επιλογών αναφορικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κόσμος της μισθωτής εργασίας και η σύγχρονη ελληνική οικονομία και κοινωνία.

Στην πορεία αυτή απαιτείται να αντιμετωπισθούν μαζικά, ενωτικά, συντονισμένα και αποτελεσματικά οι διαχρονικές παθογένειες του συνδικαλιστικού κινήματος με ουσιαστική και ισχυρή βούληση εντοπισμού των αιτίων και των πολύπλευρων επιπτώσεών τους στην οργάνωση, τη λειτουργία και τη δράση των συνδικάτων.

Σήμερα όσο ποτέ άλλοτε απαιτείται η μέγιστη δυνατή ΕΝΟΤΗΤΑ, στη βάση των κοινών προβλημάτων μας. Οι κομματικές και παραταξιακές διαφοροποιήσεις, αδυνατίζουν αντί να ενισχύουν και να ισχυροποιούν την αποτελεσματικότητα του συνδικαλιστικού κινήματος.

Ο στρατηγικός στόχος απαλλαγής του συνδικαλιστικού κινήματος από τις διαχρονικές παθογένειές του και αποτροπής της μετάλλαξής του σε υπηρεσίες παροχής πληροφόρησης και ενημέρωσης, **προϋποθέτει** την ανασυγκρότησή του, τόσο σε επίπεδο αξιακών και ποιοτικών χαρακτηριστικών του (Αλληλεγγύη, Ενότητα, Αυτονομία, Δημοκρατία, Δεοντολογία, Εθελοντισμός), όσο και σε επίπεδο κοινωνικής δράσης του (Μαζικότητα, Αποτελεσματικότητα, Συντονισμός, Οργανωτική διάρθρωση, Ευρωπαϊκοποίηση-Διεθνοποίηση). Μόνο με την **εναλλακτική** αυτή κατεύθυνση ανασυγκρότησής του, οι θέσεις και οι διεκδικήσεις του συνδικαλιστικού κινήματος θα γίνουν ευρύτερα ελκτικές, απηχώντας αγωνιστικά, ενωτικά και ταξικά τις προσδοκίες και τις ανάγκες του κόσμου της εργασίας με την συσπειρωμένη δράση των δυνάμεων και των προοπτικών του, στις σημερινές συνθήκες της οικονομικής κρίσης και ύφεσης, των κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων της χώρας, των εργαζομένων, των ανέργων, των συνταξιούχων και των εργασιακά, κοινωνικά και εισοδηματικά αποκλεισμένων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΡΓΑΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ «Οι εναλλακτικές προτάσεις της ΓΣΕΕ για την αντιμετώπιση της κρίσης είναι και σήμερα ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΚΑΙ ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΕΣ»

1. Εισαγωγή

Είναι πλέον κοινώς αποδεκτό ότι η ελληνική οικονομία βαδίζει προς την έντονη επιβράδυνση της μεγέθυνσης, με αυξήσεις του ΑΕΠ που θα κυμαίνονται μεταξύ 1% και 1,5% το 2009, ενώ είναι πολύ πιθανό να διατηρηθούν σε χαμηλά ή αρνητικά επίπεδα για μια σειρά ετών. Το αποτέλεσμα θα είναι η αύξηση του αριθμού των ανέργων και η ανάκαμψη επομένως του ποσοστού της ανεργίας, όπως και η χρεοκοπία μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων και η περαιτέρω συρρίκνωση του παραγωγικού δυναμικού της οικονομίας, που θα σημάνει και την εξασθένιση της θέσης της στον ευρωπαϊκό και τον διεθνή χώρο για μια μεγάλη χρονική περίοδο.

Οι πολιτικές οι οποίες εφαρμόστηκαν κατά την περίοδο ταχείας μεγέθυνσης της οικονομίας, με γνώμονα την απορύθμιση των αγορών, την ιδιωτικοποίηση ενός όλο και μεγαλύτερου αριθμού δημοσίων επιχειρήσεων, την αυξανόμενη επιδότηση, δια μέσου του φορολογικού συστήματος και των κινήτρων, του επιχειρηματικού τομέα και την υποβάθμιση των αμοιβών και της προστασίας της εργασίας, άφησαν ανοχύρωτη την οικονομία και την κοινωνία:

- Το παραγωγικό δυναμικό της χώρας, στον βιομηχανικό και τον αγροτικό τομέα, έχει μειωθεί ανησυχητικά σε σύγκριση με όλες τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ και η εξωτερική ισορροπία της οικονομίας ήταν οριακή πριν την χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση,
- Η συντριπτική πλειοψηφία των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων παρέμειναν εγκλωβισμένες σε παραδοσιακές τεχνολογίες και μεθόδους παραγωγής, εξαρτημένες από το χαμηλό κόστος εργασίας και την αδήλωτη εργασία,
- Οι δαπάνες κοινωνικής προστασίας και

προστασίας της υγείας των εργαζομένων έχουν συρρικνωθεί,

- Η αναδιανομή του εισοδήματος προς όφελος των υψηλότερων εισοδημάτων συνεχίστηκε καθ'όλη τη διάρκεια της πρόσφατης περιόδου ταχείας ανάπτυξης.

Τα μέτρα και οι πολιτικές που προτείνει η ΓΣΕΕ δεν επιδιώκουν μόνο να προστατεύσουν τους εργαζόμενους και τους πολίτες με χαμηλά εισοδήματα από τις επιπτώσεις της κρίσης, αλλά επιδιώκουν επίσης να στηρίξουν την οικονομική δραστηριότητα και την υλοποίηση διαρθρωτικών πολιτικών με μακροχρόνιο ορίζοντα, με την άσκηση δημοσίων πολιτικών ανάπτυξης και αναδιανομής του εισοδήματος, καθώς και ενίσχυσης της συνολικής ζήτησης, της παραγωγικής και τεχνολογικής βάσης της χώρας.

2. Μέτρα άμεσης απόδοσης

Η επικείμενη επιβράδυνση της οικονομίας και η αύξηση της ανεργίας, απαιτούν τον προσανατολισμό της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής σε μέτρα, τόσο για την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας, όσο και για την προστασία της απασχόλησης και των εισοδημάτων των εργαζομένων και των ανέργων. **Η προβλεπόμενη από την κυβέρνηση περιορισμένη επέκταση της καταβολής του επιδόματος ανεργίας, η συνέχιση των αναποτελεσματικών πολιτικών απασχόλησης και η ένταξη των απολυθέντων στον Καιάδα του stage, αποτελούν επικοινωνιακά τεχνάσματα και όχι ουσιαστικά μέτρα πολιτικής.**

Για την άμεση αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης προτείνονται από τη ΓΣΕΕ τα εξής μέτρα:

Α. Ενίσχυση των δανειοληπτών με χαμηλά εισοδήματα (νοικοκυριά) ανάλογα με τις διακυμάνσεις των επιτοκίων.

Β. Σταθεροποίηση του τραπεζικο-πιστωτικού συστήματος υπό κοινωνικό έλεγχο και όχι με τη «διάσωση» των μεγαλομετόχων και των τραπεζιτών από τους φορολογούμενους, σε συνδυασμό και με την απαγόρευση των απολύσεων στις τράπεζες, που είναι πιθανόν να προταθούν στο πλαίσιο του προγράμματος σταθεροποίησης.

Γ. Στοχευμένες κρατικές ενισχύσεις για τη στήριξη των ΜΜΕ, τομέων και κλάδων της ελληνικής οικονομίας που απειλούνται από την χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση.

Δ. Εξασφάλιση της περιουσίας των ασφαλιστικών ταμείων με τον προγραμματισμό της επιστροφής σε τίτλους σίγουρης και σταθερής απόδοσης και την κάλυψη των απωλειών που οφείλονται στην κρίση.

Ε. Ενίσχυση της προστασίας των ανέργων με την αύξηση του επιδόματος ανεργίας ως το 80% του μισθού πριν την απόλυση και την επέκταση στα τρία χρόνια της διάρκειας καταβολής του επιδόματος.

ΣΤ. Αύξηση των κοινωνικών δαπανών για την υγεία για την ουσιαστική ανασύσταση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και υλοποίηση προγράμματος επέκτασης των δικτύων δημοσίων μεταφορών στις πόλεις ώστε να μειωθούν δραστικά οι δαπάνες μετακίνησης των εργαζομένων και να ενισχυθεί η εξοικονόμηση ενέργειας.

Ζ. Αντιμετώπιση των προβλημάτων των επιχειρήσεων με την ενίσχυσή τους κατά προτεραιότητα μέσω των Περιφερεια-

κών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, ώστε να συνδέεται η βιωσιμότητά τους και η διατήρηση της απασχόλησης, με την αναβάθμιση των προϊόντων και των μεθόδων παραγωγής τους, καθώς και απαγόρευση των απολύσεων στις επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ.

Η. Εξασφάλιση και επιτάχυνση της υλοποίησης σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο των προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος και αντιμετώπισης των κλιματικών αλλαγών, που αποτελούν παράγοντες αύξησης της απασχόλησης και ενίσχυσης της οικονομικής δραστηριότητας.

3. Εξεύρεση πόρων μέσω της αναδιανομής του εισοδήματος

Η ανάπτυξη με ταχείς ρυθμούς της πρόσφατης περιόδου έχει οδηγήσει στην εντυπωσιακή αναδιανομή εισοδήματος προς όφελος των ανώτερων εισοδηματικών κατηγοριών, με την παράλληλη επιβάρυνση των μισθωτών και των χαμηλών εισοδημάτων, αλλά και την εξασθένιση της δυνατότητας της οικονομίας και της κοινωνίας να αντιμετωπίσουν μια δυσμενή διεθνή συγκυρία. Το μεγαλύτερο μέρος της μεταφοράς εισοδήματος προς τους «έχοντες» οδηγήθηκε σε καταναλωτικές δαπάνες και στην αύξηση των περιουσιακών στοιχείων και μικρό μόνο μέρος στην αύξηση των παραγωγικών επενδύσεων.

Η εξεύρεση πόρων για την υλοποίηση πολιτικών μέτρων προστασίας της κοινωνίας και της οικονομίας, πρέπει να προέλθει τόσο από την αποτελεσματικότητα και ταχύτερη αξιοποίηση των πόρων των διαρθρωτικών προγραμμάτων της ΕΕ, όσο και από την αντίστροφη αναδιανομή εισοδήματος προς όφελος των οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών. Είναι εφικτό να υλοποιηθούν οι εξής κατευθύνσεις πολιτικών:

- Αύξηση του συντελεστή φορολόγησης των υψηλών εισοδημάτων που τώρα δεν υπερβαίνει το 40%.
- Εγκαθίδρυση της προοδευτικής φορολογίας για τις ΑΕ και ΕΠΕ.
- Αύξηση της φορολογίας της μεγάλης ακίνητης περιουσίας.
- Φορολόγηση της εκκλησιαστικής περιουσίας.
- Φορολόγηση της πολυτελούς κατανάλωσης.
- Φορολόγηση των διασυνοριακών μετακινήσεων κεφαλαίων (φόρος Tobin).
- Ουσιαστική καταπολέμηση της φοροδιαφυγής με επενδύσεις σε off-shore εταιρίες.
- Απόσυρση των μέτρων φορολογικής επιβάρυνσης των μισθωτών και των συνταξιούχων.

4. Στήριξη της ανάπτυξης

Είναι σήμερα δυνατό να ληφθούν αποφάσεις που θα τονώσουν την οικονομική δραστηριότητα, βοηθώντας συγχρόνως στην διαρθρωτική αναβάθμιση της οικονομίας:

Α. Αξιοποίηση των δυνατοτήτων άντλησης κεφαλαίων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε υποδομές για την οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον.

Β. Χρηματοπιστωτική στήριξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση των οικονομιών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις εμβάθυνσης της οικονομικής τους κρίσης στα άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (χρηματοπιστωτική ρευστότητα, εξαγωγές, ξένες άμεσες επενδύσεις).

Γ. Αναθεώρηση προς τα πάνω του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων για το 2009 στο επίπεδο των περιφερειών.

Δ. Επιτάχυνση της επεξεργασίας των μέτρων των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ.

Ε. Αναπροσαρμογή των μισθών και ημερομισθίων με εισοδηματική ενίσχυση των χαμηλόμισθων και των συνταξιούχων.

ΣΤ. Επιδότηση του δανεισμού των ΜΜΕ για την αντιστάθμιση των αυξήσεων των επιτοκίων και ουσιαστική στήριξη της χρηματοοικονομικής τους ρευστότητας.

Ζ. Ενίσχυση των δημοσίων πολιτικών στους τομείς της ενέργειας και του περιβάλλοντος.

5. Ενίσχυση των διαρθρωτικών μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων πολιτικών

Κρίνουμε αναγκαίο τον προγραμματισμό μιας ισχυρής στρατηγικής παρέμβασης, με στόχο τη διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού πλαισίου πολιτικών για τη βιώσιμη ανάπτυξη, και την ταχεία οικοδόμηση εργαλείων που θα ενισχύσουν αποφασιστικά την οικονομία της γνώσης:

- Επεξεργασία και υλοποίηση ενός εθνικού στρατηγικού προγράμματος για τους παραγωγικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας, ειδικότερα δε για την μεταποίηση και την αγροτική οικονομία, ώστε να αναβαθμιστούν παραδοσιακοί κλάδοι και να αναπτυχθούν νέοι, ικανοί να στηρίζουν την απασχόληση και να συμβάλουν στην εξισορρόπηση των εξωτερικών συναλλαγών της οικονομίας.
- Αντικατάσταση του μοντέλου των αποκρατικοποιήσεων και ιδιωτικοποιήσεων των δημοσίων επιχειρήσεων, ως μοντέλου μη ορθολογικής διαχείρισης των πόρων με αναπτυξιακή και κοινωνική αποτελεσματικότητα, από το μοντέλο των επιχειρήσεων δημοσίου συμφέροντος.
- Εξασφάλιση του σεβασμού των εργασιακών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων στην αγορά εργασίας, αποφασιστική αύξηση των δαπανών για τις πολιτικές απασχόλησης και εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ.
- Αύξηση των δαπανών για την εκπαίδευση και εμπλοκή των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στην επεξεργασία των στρατηγικών για την οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον.
- Ενίσχυση της εμπλοκής των αντιπροσωπευτικών και κοινωνικών φορέων ανά περιφέρεια στο σχεδιασμό της περιφερειακής ανάπτυξης και των πολιτικών για την υποστήριξη των παραγωγικών τομέων της περιφέρειας. Προγραμματισμός και υλοποίηση για κάθε περιφέρεια της χώρας ερευνητικών προγραμμάτων με στόχο τις κατευθύνσεις και τις πολιτικές βιώσιμης

ανάπτυξης στην κάθε περιφέρεια.

- Ενίσχυση των δομών στήριξης και ενδυνάμωσης της επενδυτικής δραστηριότητας των ΜΜΕ σχετικά με την καινοτομία, την τεχνολογική ανανέωση και τη δημιουργία περιφερειακών αναπτυξιακών δομών και κλαδικών σχηματισμών (ολοκληρωμένα συμπλέγματα δραστηριοτήτων).
- Προγραμματισμός και υλοποίηση ενός εθνικού στρατηγικού προγράμματος για την ενέργεια, το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους.
- Προγραμματισμός της αξιολόγησης των πολιτικών που υλοποιούνται από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ, ώστε με την ενδιάμεση αξιολόγηση τους να γίνουν αποφασιστικές τροποποιήσεις οι οποίες θα βελτιώσουν την αποτελεσματικότητά τους.

6. Επίλογος

Αφού οι εργαζόμενοι στην Ελλάδα αποτέλεσαν το βασικό στήριγμα της πολιτικής ένταξης στην ΟΝΕ και αφού για μια μακρά περίοδο βρέθηκαν αντιμέτωποι με πολιτικές για την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας που βασίστηκαν κατά κύριο λόγο στη συγκράτηση των αμοιβών της εργασίας και στην επέκταση της αβεβαιότητας στην αγορά εργασίας, είναι ορατός ο κίνδυνος να κληθούν να καλύψουν με νέες και πρωτοφανείς θυσίες τη σταθεροποίηση της οικονομίας μετά την πρώτη μεγάλη κρίση του 21ου πρώτου αιώνα.

Οι προτάσεις της ΓΣΕΕ για άμεσα μέτρα, για αναπτυξιακές παρεμβάσεις και για μακροχρόνια προγράμματα βιώσιμης ανάπτυξης, βασίζονται στην επίγνωση της ανάγκης να εξασφαλιστούν οι κύριες λειτουργίες της οικονομίας, να υλοποιηθούν μέτρα που σέβονται τις μακροοικονομικές και δημοσιονομικές ισορροπίες, να προβλεφθεί η ενίσχυση των χαμηλόμισθων, των χαμηλοσυνταξιούχων και των ανέργων καθώς και της τεχνολογικής και παραγωγικής αναβάθμισης των επιχειρήσεων.

Βασίζονται όμως και σε ορισμένες διαπιστώσεις που σήμερα πλέον, με το ξέσπασμα μιας από τις πλέον σοβαρές κρίσεις της ιστορίας του καπιταλισμού, είναι ορατές σε όλους. Η επέκταση της λογικής της αγοράς σε όλες τις οικονομικές δραστηριότητες έχει αποβεί μοιραία για τις κοινωνικές αλλά και τις οικονομικές ισορροπίες, η γιγαντιαίων διαστάσεων αναδιανομή του εισοδήματος προς όφελος των πλουσίων αυτονομήθηκε πλήρως από την πραγματική οικονομία, και η προσφυγή σε δημόσιες πολιτικές και στον κρατικό σχεδιασμό βασικών επιλογών για την οικονομία και την κοινωνία είναι η μόνη οδός για να αποφευχθούν οι διαδοχικές καταρρεύσεις τόσο των κεντρικών, όσο και των περιφερειακών οικονομιών.

Η ΓΣΕΕ προτείνει να υιοθετηθούν κατευθύνσεις πολιτικών που αναγνωρίζουν ότι χρειάζεται να επανέλθουμε σε δικαιότερη και συμβατή με τις ανάγκες κατανομή του εισοδήματος, ότι η κοινωνία έχει τη δυνατότητα να επεξεργάζεται και να υλοποιεί δημόσιες πολιτικές που στηρίξουν την οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον, ότι η προστασία, η στήριξη και η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί την κύρια προτεραιότητα για την οικοδόμηση της οικονομίας της γνώσης και την εξασφάλιση της βιώσιμης

ανάπτυξης με εισοδηματική και κοινωνική αποτελεσματικότητα.

Η πρόταση αυτή είναι και σήμερα ΕΠΙΚΑΙΡΗ και ρεαλιστική, η οποία αποτελεί και μια απάντηση σε όσους «ισχυρίζονται» ότι το συνδικαλιστικό κίνημα δεν έχει προτάσεις για την αντιμετώπιση της κρίσης και εξαντλεί το ρόλο του σε στείρα καταγγελιολογία.

Η υπενθύμιση της πρότασης της ΓΣΕΕ για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, θέτει το πολιτικό προσωπικό της χώρας μας μπρος στις δικές του ευθύνες, για τις πολιτικές του επιλογές και τις απαραίτητες αποφάσεις.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

4 Απριλίου 2013.

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Α. Καψάλης) σε διημερίδα του Μαρξιστικού Χώρου Μελέτης και Έρευνας (ΜΑΧΩΜΕ) με θέμα: *«Ακύρωση Μνημονίου Καταγγελία Δανειακών Συμβάσεων Διαγραφή Χρέους Προϋποθέσεις – Συνέπειες–Προοπτικές»*. Το θέμα εισήγησης του Απόστολου Καψάλη ήταν *«Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας, εθνικό και διεθνές δίκαιο».*

4 Απριλίου 2013.

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Γ. Κουζής) σε διημερίδα του Μαρξιστικού Χώρου Μελέτης και Έρευνας (ΜΑΧΩΜΕ) με θέμα: *«Ακύρωση Μνημονίου Καταγγελία Δανειακών Συμβάσεων Διαγραφή Χρέους Προϋποθέσεις - Συνέπειες-Προοπτικές»* Το θέμα εισήγησης του Γ. Κουζή ήταν: *«Συγκρότηση και δράση των συνδικάτων στις νέες συνθήκες».*

5 Απριλίου 2013.

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Α. Καψάλη) σε ημερίδα του συντονιστικού σωματείων και συλλόγων του Ν. Ζακύνθου με θέμα: *«Η υπεράσπιση της Κοινωνίας στην εποχή των μνημονίων»* Το θέμα εισήγησης του Α. Καψάλη ήταν: *«Εργασιακές σχέσεις και κοινωνικά κινήματα».*

5 Απριλίου 2013.

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Σ. Ρομπόλη) σε ημερίδα του Εργατικού Κέντρου Ρόδου, με θέμα: *«Η οικονομική κρίση, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις και η εναλλακτική πρόταση των συνδικάτων».*

10 Απριλίου 2013.

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Σ. Ρομπόλη) στην συνδιάσκεψη που διοργάνωσε στην Αθήνα η ΑΔΕΔΥ με θέμα: *«Δημόσιες υπηρεσίες και κοινωνικά αγαθά στην εποχή του μνημονίου».* Το θέμα εισήγησης του Επιστημονικού Διευθυντή του ΙΝΕ ήταν *Οικονομική κρίση και κοινωνικό κράτος στην Ελλάδα και στην Ευρώπη»*.

11 Απριλίου 2013.

Ο Απόστολος Καψάλης συμμετείχε ως εισηγητής σε εκδήλωση της φοιτητικής νεολαίας ΑΡΕΝ με θέμα: *«Τα εργασιακά δικαιώματα και οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας».*

17 Απρίλιου 2013.

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Α. Καψάλης) σε Εκδήλωση της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και του Πολίτη με θέμα: *«Τα κοινωνικά δικαιώματα ως πρόβλημα και ως λύση».*

22 Απριλίου 2013.

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Σ. Ρομπόλη) σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ελευσίνας με θέμα: «Οικονομική κρίση και εξελίξεις στην αγορά εργασίας και στο Κράτος Πρόνοιας».

29 Απριλίου 2013.

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Σ. Ρομπόλη) σε ημερίδα του Εργατικού Κέντρου Λαμίας, με θέμα: «Η οικονομική κρίση, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις και η εναλλακτική πρόταση των συνδικάτων».

ΙΝΕ/ΓΣΕΕ
Ιουλιανού 24, Τ.Κ. 104 34
Κωδ. 3385